

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

12. ledna 2023*

„Kasační opravný prostředek – Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Odvětví úrokových derivátů denominovaných v eurech – Rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP – Manipulace s mezibankovními referenčními sazbami Euribor – Výměna důvěrných informací – Omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu – Kvalifikace – Zohlednění prosoutěžních účinků – Jediné a trvající protiprávní jednání – „Hybridní řízení“, které vedlo postupně k přijetí rozhodnutí o narovnání a rozhodnutí v řádném řízení – Listina základních práv Evropské unie – Článek 41 – Právo na řádnou správu – Článek 48 – Presumpce nevin“

Ve věci C-883/19 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 3. prosince 2019,

HSBC Holdings plc, se sídlem v Londýně (Spojené království),

HSBC Bank plc, se sídlem v Londýně,

HSBC Continental Europe, dříve HSBC France, se sídlem v Paříži (Francie),

zastoupené C. Angeli, avocate, K. Bacon, KC, D. Baileym, barrister, M. Demetriou, KC, M. Giner, avocate, a M. Simpsonem, solicitor

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

podporované

Crédit agricole SA,

Crédit agricole Corporate and Investment Bank,

se sídlem v Montrouge (Francie), zastoupenými J. Jourdanem, J.-J. Lemonnierem, A. Sieffert-Xuriguera a J.-P. Tran Thietem, avocats,

JPMorgan Chase & Co., se sídlem v New Yorku (Spojené státy),

JPMorgan Chase Bank, National Association, se sídlem v Columbusu, Ohio (Spojené státy),

* Jednací jazyk: angličtina.

zastoupenými D. Dasem, N. Englishem, N. Frenchem, N. Freyem, solicitors, D. Heatonem, barrister, A. Holroyd, D. Huntem, solicitors, M. Lester, KC, A. Ojukwuem, solicitor, D. Piccininem, barrister, L. Ream, solicitor, D. Rose, KC, a B. Tormey, solicitor,

vedlejšími účastnicemi v řízení o kasačním opravném prostředku,

přičemž další účastníci řízení je:

Evropská komise, zastoupená P. Berghem, M. Farleyem a F. van Schaik, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Jürimäe (zpravodajka), předsedkyně senátu, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen a M. Gavalec, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

vedoucí soudní kanceláře: M. Longar, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. ledna 2022,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 12. května 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Společnosti HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC Continental Europe, dříve HSBC France (dále jen společně „společnosti HSBC“) se v rámci kasačního opravného prostředku domáhají částečného zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 24. září 2019, HSBC Holdings a další v. Komise (T-105/17, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2019:675), jímž Tribunál zrušil čl. 2 písm. b) rozhodnutí Komise C(2016) 8530 final ze dne 7. prosince 2016 týkající se řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39914 – Úrokové deriváty v eurech) (dále jen „sporné rozhodnutí“) a ve zbývajících částech žalobu zamítl.

Skutečnosti předcházející sporu

- 2 Skutečnosti předcházející sporu vylíčil Tribunál v bodech 1 až 29 napadeného rozsudku. Pro potřeby tohoto řízení je lze shrnout následovně.
- 3 Evropská komise ve sporném rozhodnutí konstatovala, že společnosti HSBC porušily článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“) tím, že se od 12. února do 27. března 2007 zúčastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání, jehož účelem bylo změnit běžný průběh určování cen na trhu s úrokovými deriváty denominovanými v eurech [*Euro Interest*

Rate Derivatives (EIRD)] ve spojení s „*Euro Interbank Offered Rate*“ (Euribor) nebo „*Euro Over-Night Index Average*“ (EONIA), a uložila jim společně a nerozdílně pokutu ve výši 33 606 000 eur.

- 4 Skupina HSBC (dále jen „HSBC“) je bankovní skupina a jednou z jejích činností je investiční, finanční a tržní bankovníctví. HSBC Holdings – zastřešující společnost skupiny HSBC – je mateřskou společností společnosti HSBC France, nyní společnosti HSBC Continental Europe, která je sama mateřskou společností společnosti HSBC Bank. Společnosti HSBC France a HSBC Bank byly pověřeny jednáním s EIRD. Společnost HSBC France odpovídala za kotace v rámci sazby panelu Euribor.
- 5 Dne 14. června 2011 požádala bankovní skupina Barclays sestávající ze společností Barclays plc, Barclays Bank plc, Barclays Directors Ltd, Barclays Group Holding Ltd, Barclays Capital Services Ltd a Barclays Services Jersey Ltd (dále jen „Barclays“) Komisi o rezervaci pořadí na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a o snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2006, C 298, s. 17), přičemž ji informovala o existenci kartelové dohody v odvětví EIRD a o svém úmyslu spolupracovat s tímto orgánem. Dne 14. října 2011 byla Barclays poskytnuta podmíněčná ochrana před pokutou.
- 6 V období od 18. do 21. října 2011 Komise provedla šetření v prostorách několika finančních institucí v Londýně (Spojené království) a v Paříži (Francie), a to i u společností HSBC.
- 7 Ve dnech 5. března a 29. října 2013 zahájila Komise na základě čl. 11 odst. 6 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) řízení o nesplnění povinnosti vůči společnostem HSBC, Barclays, Crédit agricole SA a Crédit agricole Corporate and Investment Bank (dále jen společně „společnosti Crédit agricole“), Deutsche Bank AG, Deutsche Bank Services (Jersey) Ltd a DB Group Services (UK) Ltd (dále jen společně „Deutsche Bank“), JP Morgan Chase & Co., JP Morgan Chase Bank, National Association a JP Morgan Services LLP (dále jen společně „společnosti JP Morgan Chase“), Royal Bank of Scotland plc a Royal Bank of Scotland Group plc (dále jen společně „RBS“) a Société générale.
- 8 Barclays, Deutsche Bank, Société générale a RBS měly v úmyslu zúčastnit se postupu při narovnání podle článku 10a nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků [101 SFEU] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2004, L 123, s. 18; Zvl. vyd. 08/03, s. 81). Společnosti HSBC, společnosti Crédit agricole a společnosti JP Morgan Chase se rozhodly tohoto postupu při narovnání nezúčastnit.
- 9 Dne 4. prosince 2013 přijala Komise ve vztahu k Barclays, Deutsche Bank, Société générale a RBS rozhodnutí C(2013) 8512 final v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP [Věc AT.39914, Úrokové deriváty v eurech (EIRD) (Narovnání)] (dále jen „rozhodnutí o narovnání“), ve kterém dospěla k závěru, že tyto podniky porušily článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP tím, že se zúčastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání, které mělo za cíl změnit běžný průběh určování cen na trhu EIRD.

Správní řízení

- 10 Dne 19. března 2014 Komise zaslala společnostem HSBC, společností Crédit agricole a společností JP Morgan Chase oznámení námitek.

- 11 Společnostem HSBC byly zpřístupněny na DVD části spisu Komise a jejich zástupci měli rovněž přístup ke spisu v prostorách Komise. Společnosti HSBC měly také přístup k oznámení námitek zaslanému účastnicím řízení, které usilovaly o narovnání, k odpovědím těchto účastnic řízení, jakož i k rozhodnutí o narovnání.
- 12 Dne 14. listopadu 2014 společnosti HSBC předložily v návaznosti na oznámení námitek písemná vyjádření a vyjádřily se na jednání konaném ve dnech 15. až 17. června 2015.
- 13 Dne 6. dubna 2016 Komise opravila rozhodnutí o narovnání, pokud jde o stanovení částky pokuty uložené Société générale. Společnosti HSBC měly přístup k tomuto opravnému rozhodnutí, jakož i k související korespondenci a opraveným finančním údajům, které předložila Société générale.

Sporné rozhodnutí

- 14 Dne 7. prosince 2016 přijala Komise sporné rozhodnutí. Článek 1 písm. b) a čl. 2 písm. b) tohoto rozhodnutí znějí takto:

„Článek 1

Následující podniky porušily článek 101 [SFEU] a článek 53 Dohody o EHP tím, že se během uvedených období zúčastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání v souvislosti s úrokovými deriváty v eurech. Toto protiprávní jednání, které bylo rozšířeno na celý [Evropský hospodářský prostor (EHP)], spočívalo v dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě, jejichž cílem bylo narušit běžný průběh oceňování složek v odvětví úrokových derivátů v eurech:

[...]

b) [společnosti HSBC] ode dne 12. února 2007 do 27. března 2007 [...]

Článek 2

Za protiprávní jednání uvedené v článku 1 se ukládají následující pokuty:

[...]

b) [společnostem HSBC], společně a nerozdílně: 33 606 000 eur.“

Dotčené produkty

- 15 Dotčená protiprávní jednání se týkají EIRD, to znamená úrokových derivátů denominovaných v eurech indexovaných k sazbám Euribor nebo EONIA.
- 16 Euribor je soubor referenčních úrokových sazeb, jež mají odrážet cenu mezibankovních úvěrů často používaných na mezinárodních kapitálových trzích. Sazba Euribor je definována jako index sazby, za kterou jsou mezibankovní termínové vklady v eurech nabízeny jednou přední bankou jiné přední bance v rámci eurozóny. Sazba Euribor se vypočítá jako průměr cen nabízených denně panelem, který v době sporného rozhodnutí čítal 47 předních bank – včetně bank uvedených v bodě 7 tohoto rozsudku – jež se mezi 10:45 hod. a 11:00 hod. zasílají společnosti Thomson Reuters, která slouží jako zástupce pro výpočty Evropské bankovní federace (EBF). Banky

poskytují příspěvky na 15 různých úrokových sazeb Euribor, které se liší v závislosti na době splatnosti v trvání od jednoho týdne do 12 měsíců. Sazba EONIA plní stejnou funkci jako Euribor, ale pokud jde o jednodenní sazbu. Sazbu EONIA vypočítává Evropská centrální banka (ECB) jako vážený průměr úrokových sazeb z jednodenních nezajištěných („unsecured“) mezibankovních vkladů téhož panelu bank, který se používá pro stanovení sazby Euribor.

- 17 Nejčastějšími EIRD jsou dohody o budoucích úrokových sazbách („forward rate agreements“), swapy úrokových sazeb („interest rate swaps“), opce na úrokové sazby a termínové smlouvy („futures“) na úrokové sazby.

Jednání vytýkaná společností HSBC

- 18 V bodě 113 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise popsala jednání vytýkané bankám uvedeným v bodě 7 tohoto rozsudku následovně:

„Barclays, Deutsche Bank, [společnosti JPMorgan Chase], Société générale, [společnosti Crédit agricole], [společnosti HSBC] a RBS se zúčastnily řady dvoustranných kontaktů v odvětví EIRD, které spočívaly zejména v následujících praktikách mezi jednotlivými účastníky řízení:

- a) někteří obchodníci zaměstnávaní jednotlivými stranami příležitostně sdělovali nebo přijímali informace o preferencích týkajících se nezměněné, nízké nebo vysoké fixace některých dob splatnosti v rámci sazby Euribor; tyto preference závisely na jejich expozicích / obchodních pozicích;
- b) někteří obchodníci jednotlivých stran si příležitostně navzájem sdělovali nebo přijímali podrobné, veřejně neznámé / veřejně nedostupné informace o obchodních pozicích nebo budoucích záměrech nejméně jedné ze svých příslušných bank, pokud jde o budoucí kotace předkládané v rámci sazby Euribor ohledně některých dob splatnosti;
- c) někteří obchodníci rovněž příležitostně využívali možnosti, jak sladit své obchodní pozice ve vztahu k EIRD na základě informací, které jsou popsány v písmenu a) nebo b);
- d) někteří obchodníci rovněž příležitostně využívali možnosti, jak sladit nejméně jednu z budoucích kotací svých bank předkládaných v rámci sazby Euribor na základě informací, které jsou popsány v písmenu a) nebo b);
- e) nejméně jeden z obchodníků zapojených do těchto diskuzí příležitostně oslovil předkladatele dotčené banky pro sazbu Euribor nebo uvedl, že k takovému oslovení mělo dojít, za účelem žádosti o předložení kotace zástupci EBF pro výpočty v určitém směru nebo na konkrétní úrovni;
- f) nejméně jeden z obchodníků zapojených do těchto diskuzí uvedl, že měl příležitostně zpětně informovat nebo zpětně informoval o odpovědi předkladatele před okamžikem, kdy se musí zástupci pro výpočty předkládat denní kotace pro sazbu Euribor, nebo v případech, kdy tento obchodník už kotace projednal s předkladatelem, postoupil tuto informaci obdržanou od předkladatele obchodníkovi jiné strany;
- g) nejméně jeden obchodník některé strany příležitostně vyzradil obchodníkovi jiné strany podrobné a citlivé informace o obchodní nebo cenové strategii jeho banky ve vztahu k EIRD.“

- 19 V bodě 114 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise dodala, že „někteří obchodníci zaměstnávání jednotlivými stranami kromě toho projednávali výsledky stanovení sazeb Euribor, včetně kotací předložených konkrétními bankami po stanovení a zveřejnění aktuálních sazeb Euribor“.
- 20 Komise měla za to, že tyto úkony tvoří jediné a trvající protiprávní jednání.
- 21 Pro účely odůvodnění této kvalifikace Komise na prvním místě uvedla, že uvedené úkony sledovaly jediný hospodářský cíl, kterým bylo snížení peněžních toků, jež měli účastníci platit na základě EIRD, nebo zvýšení peněžních toků, které měli obdržet. Na druhém místě měla Komise za to, že jednotlivé úkony náleží do společného vzorce chování, jelikož do kartelové dohody byla zapojena stálá skupina osob, že strany ve svých protisoutěžních činnostech postupovaly velmi podobným způsobem a že různé diskuze mezi stranami se týkaly totožných nebo překrývajících se témat, a měly tedy totožný nebo částečně totožný obsah. Na třetím místě měla Komise za to, že obchodníci účastníci se protisoutěžních výměn informací byli kvalifikovaní odborníci a věděli nebo měli vědět o celkovém rozsahu a základních rysech celé kartelové dohody.
- 22 Komise konstatovala, že se společnosti HSBC podílely na tomto jediném a trvajícím protiprávním jednání, přičemž zdůraznila, že dvoustranné výměny informací s Barclays samy o sobě zakládají porušení čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 23 Pokud jde o dobu trvání této účasti, Komise v případě společností HSBC určila jako výchozí bod den 12. února 2007 a jako konečné datum den 27. března 2007.

Výpočet částky pokuty

– Základní částka pokuty

- 24 Pokud jde na prvním místě o určení hodnoty tržeb bank, které se zúčastnily kartelové dohody, jelikož EIRD nevytváří tržby v obvyklém slova smyslu, Komise určila hodnotu tržeb prostřednictvím náhradní hodnoty. Kromě toho s ohledem na okolnosti projednávané věci měla Komise za to, že je vhodnější nezohlednit anualizovanou náhradní hodnotu, ale opřít se o náhradní hodnotu odpovídající měsíční účasti bank na protiprávním jednání. Komise připomněla, že není povinna používat matematický vzorec a že při stanovení částky každé pokuty má prostor pro uvážení.
- 25 Komise považovala za vhodné zohlednit jako náhradní hodnotu peněžní příjmy z peněžních toků, které každá banka získala ze svého portfolia EIRD spojených s jakoukoliv dobou splatnosti v rámci sazby Euribor nebo EONIA a sjednala s protistranami usazenými v EHP, na které byl použit 98,849 % jednotný koeficient snížení.
- 26 Komise proto za hodnotu tržeb společností HSBC považovala částku 192 081 799 eur.
- 27 Pokud jde na druhém místě o závažnost protiprávního jednání, Komise použila koeficient závažnosti ve výši 15 %, jelikož se protiprávní jednání týkalo koordinace cen a dohod o stanovení cen. Komise připočítala koeficient závažnosti ve výši 3 %, přičemž odkázala na okolnost, že se kartelová dohoda týkala celého EHP a sazeb relevantních pro všechny EIRD a že tyto sazby vztahující se k euru měly klíčový význam pro harmonizaci finančních podmínek na vnitřním trhu a pro bankovní činnosti v členských státech.

- 28 Pokud jde na třetím místě o dobu trvání protiprávního jednání, Komise zdůraznila, že zohlednila dobu trvání účasti každého účastníka na kartelové dohodě „zaokrouhleno dolů na měsíce a pro rata“, což v případě společností HSBC vedlo k použití 0,08 % násobícího koeficientu.
- 29 Komise na čtvrtém místě doplnila dodatečnou částku ve výši 18 % hodnoty tržeb, kvalifikovanou jako „vstupní částka“, jelikož protiprávní jednání spočívalo v horizontálním stanovení cen, aby podniky odradila od účasti na takových praktikách bez ohledu na dobu trvání protiprávního jednání.
- 30 Komise proto stanovila základní částku pokuty společností HSBC ve výši 37 340 000 eur.

– *Konečná částka pokuty*

- 31 Komise uvedla, že společnosti HSBC měly okrajovější nebo menší roli v protiprávním jednání, kterou nelze srovnávat s rolí hlavních účastníků, a přiznala těmto společnostem snížení základní částky pokuty o 10 %. V článku 2 písm. b) sporného rozhodnutí tedy těmto společnostem uložila jako pokutu konečnou částku 33 606 000 eur.

Žaloba k Tribunálu a napadený rozsudek

- 32 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 17. února 2017 podaly společnosti HSBC žalobu znějící na částečné zrušení sporného rozhodnutí.
- 33 Společnosti HSBC předložily v rámci žaloby návrhová žádání znějící na zrušení článku 1 a čl. 2 písm. b) sporného rozhodnutí a podpůrně návrhová žádání znějící na změnu výše pokuty uložené v tomto čl. 2 písm. b).
- 34 Společnosti HSBC v první řadě na podporu návrhového žádání znějícího na zrušení článku 1 sporného rozhodnutí a podpůrně čl. 1 písm. b) uvedeného rozhodnutí předložily pět žalobních důvodů.
- 35 Tyto žalobní důvody se týkaly:
- kvalifikace protiprávního jednání z hlediska účelu, kterou provedla Komise (první žalobní důvod);
 - kvalifikace jediného a trvajícího protiprávního jednání, kterou provedla Komise (druhý až čtvrtý žalobní důvod), a zejména závěru Komise, že koluzivní dohody uzavřené společnostmi HSBC s dalšími účastnicemi řízení byly součástí jednotného plánu sledujícího jediný cíl (druhý žalobní důvod), záměru společností HSBC přispívat k tomuto cíli (třetí žalobní důvod) a jejich povědomí o úkonech ostatních účastníků protiprávního jednání (čtvrtý žalobní důvod) a
 - porušení presumpce neviny a práva na řádnou správu, jakož i práva společností HSBC na obhajobu, k němuž mělo dojít tím, že sporné rozhodnutí bylo vydáno po přijetí rozhodnutí o narovnání, v němž se Komise již vyjádřila k účasti těchto společností na dotčeném protiprávním jednání (pátý žalobní důvod).
- 36 Tribunál napadeným rozsudkem všechny uvedené žalobní důvody zamítl.

- 37 Pokud jde o první žalobní důvod týkající se kvalifikace protiprávního jednání z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, Tribunál první část tohoto žalobního důvodu zamítl a zpochybnil přitom tuto kvalifikaci manipulace se sazbou Euribor, ke které došlo dne 19. března 2007. Tribunál v tomto ohledu v bodech 93 a 94 napadeného rozsudku rozhodl, že se Komise nedopustila nesprávného právního posouzení nebo nesprávného posouzení skutkového stavu, když uvedla, že veškeré úkony popsané v bodě 392 odůvodnění sporného rozhodnutí, včetně manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, omezovaly hospodářskou soutěž tím, že vytvořily informační asymetrii mezi účastníky trhu, jelikož účastníci protiprávního jednání jednak měli lepší podmínky k tomu dříve s určitou přesností znát úroveň, na jakou bude sazba Euribor stanovena nebo má být stanovena jejich konkurenty jednajícími v koluzi, a jednak věděli, zda sazba Euribor bude stanovena na umělé úrovni, či nikoliv.
- 38 Pokud jde o druhou část uvedeného žalobního důvodu týkající se kvalifikace protiprávního jednání z hlediska účelu, která byla uplatněna na ostatní úkony vytýkané společností HSBC, Tribunál nejprve přezkoumal opodstatněnost této kvalifikace týkající se výměny informací o středových cenách a rozhodl, že se Komise nedopustila pochybení, když uvedla, že cílem těchto výměn informací, ke kterým došlo v rámci diskuzí ve dnech 14. a 16. února 2007, bylo omezení hospodářské soutěže. Tribunál se poté zabýval výtkou zpochybňující opodstatněnost kvalifikace omezení z hlediska účelu uplatněné na výměny informací o obchodních pozicích. V podstatě rozhodl, že převážná většina diskuzí o obchodních pozicích, kterých se zúčastnili obchodníci společností HSBC, tedy diskuzí, které proběhly ve dnech 12., 13. a 28. února a dne 19. března 2007, souvisela s manipulací se sazbou Euribor, ke které došlo dne 19. března 2007, takže Komise tyto diskuze právem kvalifikovala jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Tribunál měl naproti tomu za to, že diskuze, které proběhly ve dnech 9. a 14. března 2007, nelze samostatně ani společně považovat za jednání, jejichž účelem je omezit hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož se neuskutečnily za účelem manipulace se sazbou Euribor, ke které došlo dne 19. března 2007, a nezmírňovaly nebo neodstraňovaly stupeň nejistoty na trhu takovým způsobem, že z nich Komise mohla vyvodit dopad na běžný průběh oceňování složek v odvětví EIRD, aniž bylo nutné zkoumat jejich účinky.
- 39 Pokud jde o druhý až čtvrtý žalobní důvod, které se týkaly kvalifikace jediného a trvajících protiprávního jednání provedené Komisí, Tribunál nejprve zamítl druhý žalobní důvod, kterým byla zpochybněna existence „jednotného plánu“ s jediným cílem. Poté Tribunál posoudil čtvrtý žalobní důvod, kterým bylo zpochybňováno povědomí společností HSBC o protiprávním jednání ostatních účastníků. V tomto ohledu Tribunál odlišil jednak manipulaci, ke které došlo dne 19. března 2007, a možnost, že bude opakována, a jednak ostatní úkony zohledněné Komisí v rámci jediného a trvajících protiprávního jednání. V bodě 273 napadeného rozsudku Tribunál dospěl k závěru, že účast společností HSBC na jediném a trvajícím protiprávním jednání lze konstatovat pouze ve vztahu jednak k jejich úkonům v rámci tohoto protiprávního jednání a jednak k úkonům ostatních bank účastnících se manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, a jejího případného opakování. Tribunál konečně zamítl i třetí žalobní důvod týkající se záměru společností HSBC podílet se na jediném a trvajícím protiprávním jednání, jelikož co se týče manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, a jejího opakování, záměr zúčastnit se jediného a trvajících protiprávního jednání jasně vyplýval z důkazů předložených Komisí.
- 40 Pokud jde o pátý žalobní důvod vycházející z nesprávného právního posouzení a z porušení podstatných formálních náležitostí v průběhu řízení, Tribunál ho v bodech 283 až 293 napadeného rozsudku zamítl jako irelevantní.

- 41 Společnosti HSBC ve druhé řadě uplatnily žalobní důvod směřující ke zpochybnění legality čl. 2 písm. b) sporného rozhodnutí, ve kterém jim Komise v důsledku jejich účasti na jediném a trvajícím protiprávním jednání uložila pokutu. Tribunál měl za to, že tento žalobní důvod lze rozdělit na čtyři části, jelikož tyto společnosti zpochybnilly zaprvé použití diskontovaných peněžních příjmů za účelem určení hodnoty tržeb, zadruhé uplatněný koeficient závažnosti, zatřetí uplatněnou dodatečnou částku a začtvrté posouzení polehčujících okolností. Uvedené společnosti navrhovaly zrušení čl. 2 písm. b) sporného rozhodnutí a podpůrně snížení částky pokuty, která jim byla uložena.
- 42 V rámci první části tohoto žalobního důvodu společnosti HSBC Komisi vytýkaly, že založila hodnotu tržeb na základě peněžních příjmů z EIRD, které obdržely tyto společnosti v období protiprávního jednání a na které byl uplatněn 98,849% koeficient. Tribunál měl za to, že tuto část lze rozdělit na tři výtky – první vycházela z nesprávného použití diskontovaných peněžních příjmů, druhá z nesprávného zohlednění peněžních příjmů ze smluv uzavřených před začátkem účasti společností HSBC na protiprávním jednání a třetí z nedostatečně odůvodněného 98,849% koeficientu snížení použitého Komisí.
- 43 První a druhou výtku uvedené části daného žalobního důvodu Tribunál zamítl. Třetí výtku též části vycházející z nedostatečně odůvodněného 98,849% koeficientu snížení použitého Komisí Tribunál naproti tomu vyhověl, a v důsledku toho zrušil čl. 2 písm. b) sporného rozhodnutí a ve zbývajících částech žalobu zamítl.

Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

- 44 Společnosti HSBC v rámci kasačního opravného prostředku navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil bod 2 výroku napadeného rozsudku;
 - zrušil čl. 1 písm. b) sporného rozhodnutí a podpůrně zrušil tento čl. 1 písm. b) v rozsahu, v němž uvádí, že se společnosti HSBC po 19. březnu 2007 podílely na jediném a trvajícím protiprávním jednání, a
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení vynaložených v rámci řízení před Tribunálem a Soudním dvorem.
- 45 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl a uložil společností HSBC náhradu veškerých nákladů řízení.
- 46 Usneseními předsedy Soudního dvora ze dne 16. července 2020, HSBC Holdings a další v. Komise (C-883/19 P, EU:C:2020:561), a HSBC Holdings a další v. Komise (C-883/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:601), bylo vyhověno návrhům společností Crédit agricole a společností JP Morgan Chase na vstup do řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání společností HSBC.
- 47 Usnesením předsedkyně třetího senátu Soudního dvora ze dne 12. srpna 2022 byla společnost JP Morgan Services LLP, v likvidaci, vyškrtuta z řízení jako vedlejší účastnice. Od tohoto dne je třeba mít za to, že se „společnostmi JP Morgan Chase“ rozumí pouze společnosti JP Morgan Chase & Co. a JP Morgan Chase Bank, National Association.

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

- 48 Po přednesení stanoviska generálního advokáta požádaly společnosti HSBC dopisem ze dne 8. července 2022 o znovuotevření ústní části řízení. Tyto společnosti na podporu zmíněného návrhu uvádějí, že toto stanovisko obsahuje věcné chyby nebo se týká některých aspektů projednávané věci, které je třeba projednat, aby Soudní dvůr mohl v této věci přijmout konečné rozhodnutí.
- 49 Je třeba připomenout, že podle článku 83 jednacího řádu Soudního dvora může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídít znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednán.
- 50 V projednávaném případě má přitom Soudní dvůr za to, že má všechny poznatky nezbytné pro vydání rozhodnutí a že tyto byly mezi účastnicemi řízení projednány.
- 51 Pokud jde o argument společností HSBC, že stanovisko generálního advokáta obsahuje věcné chyby, je třeba připomenout, že statut Soudního dvora Evropské unie ani jednací řád Soudního dvora nedávají účastníkům řízení možnost podat vyjádření v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem (rozsudek ze dne 8. března 2017, *Viasat Broadcasting UK v. Komise*, C-660/15 P, EU:C:2017:178, bod 13 a citovaná judikatura).
- 52 Z článku 252 druhého pododstavce SFEU kromě toho vyplývá, že úlohou generálního advokáta je předkládat veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které vyžadují jeho účast, přičemž Soudní dvůr není vázán tímto stanoviskem ani jeho odůvodněním. Nesouhlas účastníka řízení s uvedeným stanoviskem tedy nemůže sám o sobě představovat důvod ke znovuotevření ústní části řízení, a to bez ohledu na otázky, které byly v tomto stanovisku zkoumány (rozsudek ze dne 8. března 2017, *Viasat Broadcasting UK v. Komise*, C-660/15 P, EU:C:2017:178, bod 14 a citovaná judikatura).
- 53 S ohledem na výše uvedené úvahy má Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že není namístě nařídít znovuotevření ústní části řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 54 Společnosti HSBC, podporované vedlejšími účastnicemi řízení, se na podporu kasačního opravného prostředku dovolávají šesti důvodů – první důvod kasačního opravného prostředku v podstatě vychází z nesprávného právního posouzení, pokud jde o důsledky toho, že Komise údajně porušila presumpci nevinu a zásady řádné správy a dodržování práva na obhajobu, druhý z nesprávného právního posouzení při kvalifikaci cíle manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, jako protiprávního jednání z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, třetí z nesprávného právního posouzení, kterého se měl Tribunál dopustit tím, že považoval dvě diskuze o středových cenách, které proběhly ve dnech 14. a 16. února 2007, za protiprávní jednání z hlediska účelu, čtvrtý ze zkreslení důkazů, kterého se měl Tribunál dopustit tím, že dvě diskuze, které proběhly ve dnech 12. a 16. února 2007, posoudil jako protiprávní jednání z hlediska účelu a neověřil přitom jejich obsah, pátý z nesprávného právního posouzení v rámci závěru, podle

něhož sledují jednotlivé úkony zjištěné Komisí jediný cíl, a šestý z nesprávného právního posouzení v rámci závěru, podle něhož se společnosti HSBC podílely na jediném a trvajícím protiprávním jednání sestávajícím z úkonů, které ve sporném rozhodnutí nebyly kvalifikovány jako protiprávní.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 55 Společnosti HSBC, podporované vedlejšími účastnicemi řízení, tvrdí, že se Tribunál v bodech 287 až 292 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení v rámci zkoumání jejich pátého žalobního důvodu směřujícího ke zrušení, který v podstatě vycházel z toho, že rozhodnutí o narovnání bylo přijato v rozporu s presumpcí neviny, jejich právem na řádnou správu a jejich právem na obhajobu a zejména pak jejich právem být vyslechnuty.
- 56 Společnosti HSBC vysvětlují, že v důsledku postupného řízení vedeného Komisí byla nepochybně předjímana jejich odpovědnost, a bylo tak nenapravitelně zasaženo do jejich práva být vyslechnuty. Tribunál měl proto zrušit čl. 1 písm. b) sporného rozhodnutí.
- 57 Tím, že však Tribunál v bodě 289 napadeného rozsudku rozhodl, že procesní vady, kterých se společnosti HSBC dovolávaly, by mohly vést ke zrušení sporného rozhodnutí pouze tehdy, kdyby bylo prokázáno, že kdyby tyto vady neexistovaly, toto rozhodnutí by mělo jiný obsah, uplatnil podle společností HSBC nesprávné kritérium.
- 58 V souladu s judikaturou vycházející z rozsudku ze dne 16. ledna 2019, Komise v. United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2019:23, bod 56), měl totiž Tribunál ověřit, zda společnosti HSBC v důsledku nedostatku objektivní nestrannosti Komise pozbyly být omezenou možností zajistit si lepší obhajobu. Totéž kritérium mělo být uplatněno při zkoumání toho, zda byla dodržena presumpce neviny a právo na řádnou správu, které jsou zakotveny v čl. 41 odst. 1, čl. 47 odst. 1 a článku 48 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 59 Společnosti HSBC nadto podotýkají, že právo podniku na nestranné projednání jeho případu vyžaduje, aby Komise pečlivě a nestranně posoudila všechny okolnosti daného případu. Kdyby Tribunál uplatnil uvedené kritérium v projednávané věci správně, dospěl by k závěru, že nedostatek objektivní nestrannosti Komise během správního řízení měl na sporné rozhodnutí rozhodující vliv. Tribunál se tedy v bodech 289 a 292 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení.
- 60 Společnosti HSBC kromě toho uvádějí, že na rozdíl od toho, co vyplývá z bodu 291 napadeného rozsudku, nemá kritérium použité v bodě 289 zmíněného rozsudku žádnou oporu v judikatuře vycházející z rozsudku ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie a další v. Komise (40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, dále jen „rozsudek Suiker Unie“, EU:C:1975:174).
- 61 Podpůrně se společnosti HSBC domnívají, že i kdyby Tribunál použil v projednávané věci správné kritérium, sporné rozhodnutí by mělo v případě neexistence tvrzených procesních vad jiný obsah. To plyne z bodů 165 až 195 a 263 až 274 napadeného rozsudku, ve kterých Tribunál rozhodl, že se Komise ve sporném rozhodnutí dopustila věcných pochybení. Na základě těchto pochybení měl zrušit čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí.

- 62 Komise tvrdí, že tento důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.
- 63 Zprvce uvádí, že Tribunál správně uplatnil zásadu objektivní nestrannosti, když pátý žalobní důvod společností HSBC směřující ke zrušení zamítl jako irrelevantní.
- 64 Tribunál v bodě 287 napadeného rozsudku dospěl ke správnému závěru, že otázka, zda případný nedostatek objektivní nestrannosti Komise a případné porušení presumpce nevinny ve vztahu ke společnostem HSBC v důsledku veřejných prohlášení tehdejšího komisaře odpovědného za politiku hospodářské soutěže nebo přijetí rozhodnutí o narovnání mohly mít dopad na legalitu sporného rozhodnutí, „se zaměřuje s otázkou, zda jsou konstatování učiněná v uvedeném rozhodnutí řádně podložena důkazy předloženými Komisí“.
- 65 Jak tedy Tribunál správně rozhodl v bodě 289 napadeného rozsudku, vada spočívající v objektivní nestrannosti mohla vést ke zrušení rozhodnutí, „pouze pokud se prokáže, že kdyby neexistovala, mělo by uvedené rozhodnutí jiný obsah“.
- 66 Komise je předně toho názoru, že tyto závěry jsou v souladu se zásadami vyplývajícími z bodů 90 a 91 rozsudku *Suiker Unie* a není důvod se od těchto zásad odchýlit. Podstatný je pouze obsah veřejných prohlášení tehdejšího komisaře odpovědného za politiku hospodářské soutěže, nikoli jejich forma. Skutečnost, že tato prohlášení učinil tento komisař nebo že byla učiněna v rámci rozhodnutí o narovnání, tudíž není relevantní.
- 67 Komise dále uvádí, že na rozdíl od toho, co tvrdí společnosti HSBC, v projednávané věci není relevantní rozsudek ze dne 16. ledna 2019, *Komise v. United Parcel Service* (C-265/17 P, EU:C:2019:23). Společnosti HSBC zaměřují porušení objektivní nestrannosti s existencí odlišného práva podniků být vyslechnuty před přijetím konečného rozhodnutí, které se jich dotýká. Právo společností HSBC na obhajobu bylo v projednávané věci v plném rozsahu dodrženo, jelikož je nesporné, že jim Komise zaslala oznámení námitek, že měly úplný přístup ke spisu a že se před přijetím sporného rozhodnutí mohly vyjádřit.
- 68 Komise konečně uvádí, že na rozdíl od toho, co tvrdí společnosti HSBC, je otázka, zda by sporné rozhodnutí bylo jiné, kdyby nebylo vydáno rozhodnutí o narovnání, otázkou skutkovou, která není relevantní pro posouzení toho, zda Tribunál uplatnil správné právní kritérium za účelem zjištění, jaké důsledky měl údajný nedostatek objektivní nestrannosti. Závěr obsažený v bodě 289 napadeného rozsudku je tedy skutkovým zjištěním, které ve fázi kasačního opravného prostředku nelze zpochybnit, takže výtky společností HSBC týkající se tohoto závěru jsou nepřípustné. Komise je nadto toho názoru, že sporné rozhodnutí by se v případě neexistence rozhodnutí o narovnání každopádně nelišilo.
- 69 Komise zadruhé uvádí, že při přijímání rozhodnutí o narovnání před přijetím sporného rozhodnutí dodržela povinnost objektivní nestrannosti i presumpci nevinny společností HSBC.
- 70 V první řadě podotýká, že zásada presumpce nevinny nezapovídá „hybridní“ řízení jako takové, což společnosti HSBC výslovně akceptují v kasačním opravném prostředku. Tento závěr je mimoto potvrzen relevantními právními předpisy a judikaturou Soudního dvora a Tribunálu. Rozhodnutí o narovnání ostatně neobsahuje žádný závěr týkající se odpovědnosti ani žádnou skutečnost, která by nepříznivě zasahovala do právního postavení společností HSBC.

- 71 Ve druhé řadě Komise uvádí, že odkazy na společnosti HSBC obsažené v rozhodnutí o narovnání by měly být nahlíženy ve světle procesních záruk poskytnutých v pozdější fázi řízení. Tyto společnosti přitom měly před přijetím sporného rozhodnutí všechny dostatečné záruky, a to včetně presumpce nevinu a spravedlivého procesu.

Závěry Soudního dvora

- 72 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnosti HSBC, podporované vedlejšími účastnicemi řízení, tvrdí, že se Tribunál v bodech 287 až 292 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, když jako irelevantní zamítl jejich žalobní důvod vycházející z porušení presumpce nevinu a práva na řádnou správu a z nedodržení práva na obhajobu.
- 73 Společnosti HSBC konkrétně tvrdí, že Tribunál uplatnil nesprávné právní kritérium, když zejména v bodě 289 napadeného rozsudku rozhodl, že tvrzené vady, a to zejména vady související s údajným nedostatkem objektivní nestrannosti Komise, mohly vést ke zrušení sporného rozhodnutí, pouze pokud by se prokázalo, že kdyby tyto vady neexistovaly, mělo by toto rozhodnutí jiný obsah.
- 74 Nejprve je třeba odmítnout argumenty Komise vycházející z nepřípustnosti některých argumentů uplatněných na podporu tohoto důvodu, a to proto, že údajně směřují ke zpochybnění skutkových posouzení provedených Tribunálem. Z formulace tohoto důvodu i ze všech argumentů vznesených na jeho podporu totiž jasně vyplývá, že společnosti HSBC chtějí zpochybnit právní kritérium, které Tribunál použil při zamítnutí pátého žalobního důvodu směřujícího ke zrušení, což představuje právní otázku.
- 75 Pokud jde o tento pátý žalobní důvod směřující ke zrušení, je třeba připomenout, že v rámci tohoto důvodu společnosti HSBC před Tribunálem tvrdily, že sporné rozhodnutí musí být zrušeno, jelikož Komise přijala rozhodnutí o narovnání v rozporu s presumpcí nevinu a s právem na řádnou správu, jakož i s právem na obhajobu.
- 76 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Komise je povinna během správního řízení dodržovat základní práva dotčených podniků. Zásada nestrannosti, která spadá pod právo na řádnou správu, musí být v tomto ohledu odlišena od zásady presumpce nevinu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, body 58 a 59).
- 77 Z práva na řádnou správu, zakotveného v článku 41 Listiny, plyne, že každý má právo zejména na to, aby jeho záležitosti byly orgány Evropské unie řešeny nestranně. Tento požadavek nestrannosti zahrnuje na straně jedné subjektivní nestrannost v tom smyslu, že žádný člen dotyčného orgánu, který se věcí zabývá, nesmí být podjatý nebo osobně zaujatý, a na straně druhé objektivní nestrannost v tom smyslu, že orgán musí v tomto ohledu poskytnout dostatečné záruky pro vyloučení veškerých legitimních pochybností (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, bod 58 a citovaná judikatura).
- 78 Pokud jde o presumpci nevinu, tato je obecnou zásadou unijního práva, která je zakotvena v čl. 48 odst. 1 Listiny. Tato zásada se s ohledem na povahu dotčených protiprávních jednání, jakož i na povahu a stupeň přísnosti souvisejících sankcí použije na řízení o porušení pravidel hospodářské soutěže uplatnitelných na podniky, která mohou vést k uložení pokut nebo penále (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, body 59 a 60, jakož i citovaná judikatura).

- 79 V souladu s článkem 48 Listiny, ve spojení s čl. 6 odst. 2 a 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), který je třeba v souladu s čl. 52 odst. 3 Listiny pro účely výkladu tohoto článku 48 zohlednit, je presumpce nevinny porušena, jestliže soudní rozhodnutí či úřední akt týkající se osoby obviněného v případě, že nebyl vydán pravomocný odsuzující rozsudek, jasným způsobem konstatuje, že dotčená osoba spáchala předmětný trestný čin. V této souvislosti je třeba zdůraznit význam formulace zvolené soudními orgány, jakož i konkrétních okolností, za jakých byla tato formulace použita, a povahy či kontextu předmětného řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, body 61 a 62, jakož i citovaná judikatura).
- 80 Ve složitých trestních řízeních, která se týkají několika podezřelých, již nemohou být souzení společně, je možné, že příslušný soud musí za účelem posouzení viny obviněných nezbytně zmínit účast třetích osob, které možná budou následně souzeny samostatně. Skutečnosti týkající se účasti třetích osob sice musí být uvedeny, dotčený soud by však neměl uvést více informací, než je nezbytné k analyzování právní odpovědnosti osob, o nichž rozhoduje. Odůvodnění soudních rozhodnutí musí být mimoto formulováno tak, aby se zabránilo možnému předčasnému rozhodnutí o vině dotyčných třetích osob, které by mohlo ohrozit spravedlivé posouzení obvinění vznesených proti nim v jiném řízení (rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, bod 63 a citovaná judikatura).
- 81 V projednávané věci Tribunál v bodech 283 až 286 napadeného rozsudku v podstatě připomněl zásadu presumpce nevinny a právo na řádnou správu v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 77 a 78 tohoto rozsudku.
- 82 V bodě 287 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že otázka, zda případný nedostatek objektivní nestrannosti Komise, který mohl vyplynout z porušení presumpce nevinny ve vztahu ke společností HSBC při vydání rozhodnutí o narovnání, mohl mít dopad na legalitu sporného rozhodnutí, se zaměňuje s otázkou, zda jsou konstatování učiněná v uvedeném rozhodnutí řádně podložena důkazy předloženými Komisí.
- 83 V tomto kontextu Tribunál v bodech 289 a 291 uvedeného rozsudku s odkazem zejména na rozsudek *Suiker Unie* rozhodl, že vada spočívající v případném nedostatku objektivní nestrannosti Komise může vést ke zrušení sporného rozhodnutí, pouze pokud se prokáže, že kdyby neexistovala, mělo by uvedené rozhodnutí jiný obsah.
- 84 V bodě 289 uvedeného rozsudku Tribunál v rámci výkonu úplného přezkumu relevantních důvodů uvedeného rozhodnutí v projednávané věci konstatoval, že s výjimkou aspektů uvedených v bodě 288 výše Komise prokázala právně dostačujícím způsobem účast společností HSBC na dotčeném protiprávním jednání. V důsledku toho dospěl k závěru, že nic nenasvědčuje tomu, že by v případě nevydání rozhodnutí o narovnání před tím, než bylo vydáno sporné rozhodnutí, byl obsah tohoto rozhodnutí odlišný, a zamítl žalobní důvod shrnutý v bodě 75 tohoto rozsudku jako irelevantní.
- 85 Takové uvažování je však stiženo dvojím nesprávným právním posouzením.
- 86 Tribunál nezohlednil rozlišení připomenuté v bodě 76 tohoto rozsudku, které je třeba činit mezi presumpcí nevinny a právem na řádnou správu, jelikož, jak vyplývá z bodu 287 a následujících napadeného rozsudku, posuzoval argumentaci společností HSBC vycházející z porušení

presumpce nevinny pouze z hlediska nedostatku objektivní nestrannosti Komise. Jak přitom vyplývá z bodu 77 tohoto rozsudku, požadavek objektivní nestrannosti představuje pouze jeden z aspektů práva na řádnou správu.

- 87 Kromě toho se Tribunál rovněž dopustil nesprávného právního posouzení, když měl v podstatě za to, že vady týkající se presumpce nevinny v rámci přijetí rozhodnutí o narovnání mohou vést ke zrušení sporného rozhodnutí, pouze pokud se prokáže, že kdyby neexistovaly, mělo by sporné rozhodnutí jiný obsah.
- 88 Presumpce nevinny, vykládaná ve smyslu připomenutém v bodech 79 a 80 tohoto rozsudku, se totiž použije rovněž v případě, kdy Komise přijme ve věci jedné a téže kartelové dohody postupně dvě rozhodnutí určená různým osobám ve dvou odlišných řízeních, a sice rozhodnutí přijaté v řízení o narovnání, určené podnikům, které uzavřely dohodu o narovnání, a dále rozhodnutí přijaté v řádném řízení, určené ostatním podnikům, které se účastnily kartelové dohody (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, bod 64).
- 89 V takovém případě, označovaném jako „hybridní“ postup, který vede k přijetí po sobě následujících rozhodnutí, může být totiž objektivně nezbytné, aby se Komise v rozhodnutí, kterým se ukončuje řízení o narovnání, zabývala určitými skutečnostmi a jednáním účastníků údajné kartelové dohody, kteří jsou účastníky řádného řízení. Komisi v rozhodnutí, kterým ukončuje řízení o narovnání, nicméně přísluší dbát na zachování presumpce nevinny podniků, které odmítly přistoupit k narovnání a jsou účastníky řádného řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, bod 65).
- 90 Za účelem zkoumání, zda byla Komise dodržena zásada presumpce nevinny, musí tedy unijní soud vždy analyzovat rozhodnutí ukončující řízení o narovnání a jeho odůvodnění jako celek a ve světle zvláštních okolností, za nichž bylo přijato. Jakákoliv výslovná zmínka o nevině ostatních účastníků údajné kartelové dohody v určitých částech daného rozhodnutí by postrádala smysl, pokud by jiné části rozhodnutí mohly být chápány jako předčasné vyjádření jejich odpovědnosti (rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, bod 66).
- 91 Z toho vyplývá, že vzhledem k tomu, že se společnosti HSBC v důsledku přijetí rozhodnutí o narovnání před Tribunálem dovolávaly porušení zásady presumpce nevinny, nemohl se uvedený soud omezit na odmítnutí těchto argumentů jako irelevantních z důvodu, že nebylo prokázáno, že kdyby údajné vady neexistovaly, mělo by sporné rozhodnutí jiný obsah.
- 92 S ohledem na to, co bylo připomenuto v bodě 90 tohoto rozsudku, byl tedy Tribunál povinen analyzovat rozhodnutí ukončující řízení o narovnání a jeho odůvodnění jako celek, a to ve světle zvláštních okolností, za nichž bylo přijato, aby přezkoumal, zda, jak tvrdily společnosti HSBC, lze toto rozhodnutí chápat jako předčasné vyjádření jejich odpovědnosti.
- 93 Tribunál tudíž tím, že měl za to, že vady týkající se presumpce nevinny v rámci přijetí rozhodnutí o narovnání mohou vést ke zrušení sporného rozhodnutí, pouze pokud se prokáže, že kdyby neexistovaly, mělo by sporné rozhodnutí jiný obsah, použil nesprávné kritérium, které jej vedlo k tomu, že nepřistoupil k přezkumu otázky, zda přijetí rozhodnutí o narovnání porušilo zásadu presumpce nevinny v rámci postupu, který vedl k přijetí sporného rozhodnutí.
- 94 V tomto ohledu Komise nemůže tvrdit, že přístup Tribunálu v napadeném rozsudku byl v souladu s judikaturou Soudního dvora vzešlou zejména z rozsudku *Suiker Unie*.

- 95 Jak totiž uvedl generální advokát v bodech 60 až 62 svého stanoviska, porušení zásady nestrannosti a presumpce nevinny Komisí v rámci „hybridního“ postupu dotčeného v projednávané věci představuje dostatečně závažné porušení, které může narušit celý postup, který vedl k přijetí sporného rozhodnutí. Takovou vadu, která vede k porušení základních práv dotýčných podniků zaručených v rámci tohoto postupu, nelze srovnávat s druhem pochybení, jejichž závažnost může mít pouze malý vliv na konečné rozhodnutí, jako je pochybení dotčené ve věci, v níž byl vydán rozsudek Suiker Unie, které se ostatně netýkalo „hybridního“ postupu.
- 96 Tribunál se tedy nemohl vyhnout povinnosti provést přezkum rozhodnutí o narovnání za účelem určení, zda je toto rozhodnutí v souladu s touto zásadou, a to na základě toho, že nebylo prokázáno, že by sporné rozhodnutí mělo odlišný obsah, kdyby nebylo přijato rozhodnutí o narovnání, aniž by zbavil zásadu presumpce nevinny veškeré podstaty.
- 97 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku vyhovět.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 98 Společnosti HSBC, podporované vedlejšími účastnicemi řízení, tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když dospěl k závěru, že pokus o manipulaci s dobou splatnosti v rámci sazby Euribor v délce tří měsíců (Euribor-3M) dne 19. března 2007 spadá pod definici „protiprávního jednání z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 99 Zejména s ohledem na judikaturu Soudního dvora Tribunál v bodech 101 a 102 napadeného rozsudku nesprávně rozhodl, že pouhá možnost, že strany této manipulace nabízejí lepší podmínky než jejich konkurenti, postačuje k závěru, že uvedená manipulace vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, která vede k protiprávnímu jednání z hlediska účelu. Informační asymetrie, na kterou Tribunál poukazuje, mohla omezit nebo narušit běžnou hospodářskou soutěž, pokud jde o pevné nebo variabilní sazby EIRD, pouze pokud by tyto informace poskytovaly obchodníkům možnost a schopnost nabízet konkurenceschopnější sazby. Teoretická schopnost nabízet konkurenceschopnější sazby neprokazuje, že manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, byla sama o sobě škodlivá pro řádné fungování běžné hospodářské soutěže v odvětví EIRD.
- 100 Komise tedy ani v oznámení námitek, ani ve sporném rozhodnutí nezkoumala otázku, zda povědomí o manipulaci, ke které došlo dne 19. března 2007, vedlo obchodníky k tomu, aby nabízeli konkurenceschopnější sazby než jejich konkurenti.
- 101 Společnosti HSBC předložily v tomto ohledu důkaz, a sice znalecký posudek společností HSBC, který nebyl Komisí zpochybněn. Konstatování Tribunálu v bodě 101 napadeného rozsudku, podle něhož tento důkaz obsahuje pouze obecné úvahy, představuje zjevné zkreslení uvedeného důkazu. V každém případě Tribunál nemá k dispozici žádný důkaz, který by prokazoval nebo naznačoval, že obchodníci podílející se na manipulaci sazby Euribor-3M byli motivováni k tomu, aby nabízeli konkurenceschopnější sazby. Tribunál v bodě 103 napadeného rozsudku podle všeho předpokládal, že stačí konstatovat, že bylo v zájmu zúčastněných obchodníků změnit obchodní pozici s ohledem na to, že o manipulaci věděli. Naopak obchodníci nebyli motivováni k tomu, aby upravili své ceny tak, aby odrážely uvedenou manipulaci.

- 102 Tribunál se tedy v bodě 111 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, představuje omezení z hlediska účelu.
- 103 Komise má za to, že tento důvod kasačního opravného prostředku je irelevantní.

Závěry Soudního dvora

- 104 Úvodem je třeba odmítnout argument Komise, podle kterého je tento důvod kasačního opravného prostředku irelevantní. Je pravda, že se tento důvod kasačního opravného prostředku týká především bodů 101 a 102 napadeného rozsudku, v nichž Tribunál odmítl některé z argumentů formulovaných společnostmi HSBC za účelem zpochybnění kvalifikace manipulace se sazbou Euribor ze dne 19. března 2007 jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Uvedený důvod kasačního opravného prostředku se však šířeji týká otázky, zda byl Tribunál oprávněn mít na základě svého posouzení uvedeného v bodě 85 a následujících uvedeného rozsudku za to, že tato manipulace vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži vzhledem k okolnosti dovolávané společnostmi HSBC, že dotyční obchodníci neměli žádný zájem nabízet konkurenceschopnější sazby než jejich konkurenti.
- 105 V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku tedy společnosti HSBC v podstatě tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když potvrdil kvalifikaci této manipulace jako protiprávního jednání z hlediska účelu přijatou Komisí.
- 106 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora spočívá zásadní právní kritérium pro určení, zda dohoda představuje omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, v konstatování, že taková dohoda vykazuje sama o sobě dostatečný stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž k tomu, aby bylo možné mít za to, že není třeba zkoumat její důsledky (rozsudky ze dne 26. listopadu 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, bod 20, jakož i ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další, C-228/18, EU:C:2020:265, bod 37).
- 107 Při posuzování, zda dohoda mezi podniky nebo rozhodnutí sdružení podniků vykazují dostatečný stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž, aby byly považovány za omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, je třeba se soustředit na obsah jejich ustanovení, na jejich cíle, jakož i na hospodářský a právní kontext, do kterého spadají. V rámci posuzování tohoto kontextu je třeba rovněž zohlednit povahu dotčeného zboží nebo služeb, jakož i skutečné podmínky fungování a strukturu dotčeného trhu nebo dotčených trhů (rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další, C-228/18, EU:C:2020:265, bod 51, jakož i citovaná judikatura).
- 108 V projednávané věci ze skutkových zjištění učiněných Tribunálem v bodech 85 až 90 napadeného rozsudku vyplývá, že manipulace ze dne 19. března 2007 spočívala v předložení nízkých nabídek na základě sazby Euribor-3M s cílem snížit tuto sazbu k tomuto datu za účelem dosažení finančního zisku z kategorie EIRD, a sice termínových smluv („futures“) na úrokové sazby indexované k sazbě Euribor-3M. Podle těchto zjištění, která nejsou společnostmi HSBC zpochybňována, spočívala tato manipulace v postupném přebírání velmi významné expozice „kupujícího“, tedy za kterou banka obdrží pevnou sazbu a platí variabilní sazbu, a to snížením úrovně variabilní sazby k datu splatnosti prostřednictvím jednání ve vzájemné shodě.

- 109 V bodech 92 a 93 napadeného rozsudku Tribunál v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 107 tohoto rozsudku zohlednil zjištění Komise ve sporném rozhodnutí týkající se fungování trhu EIRD a stanovení peněžních toků na tomto trhu. Uvedl, že sazba Euribor, které se týkala manipulace ze dne 19. března 2007, přímo stanoví peněžní toky splatné na základě „variabilní části“ EIRD a je rovněž relevantní pro stanovení peněžních toků splatných v rámci „pevné části“ EIRD.
- 110 Z těchto bodů napadeného rozsudku vyplývá, že kvalifikace protiprávního jednání z hlediska účelu použitá Komisí ve vztahu k uvedené manipulaci spočívala především v omezení hospodářské soutěže způsobeném informační asymetrií mezi účastníky trhu, jelikož ti, kdo se podíleli na uvedené manipulaci, jednak byli v lepší pozici předem s určitou přesností zjistit, na jaké úrovni bude nebo by měl být Euribor stanoven jejich konkurenty jednajícími ve vzájemné shodě, a jednak věděli, zda je Euribor k určitému datu stanoven na umělé úrovni, či nikoliv.
- 111 Je třeba konstatovat, že Tribunál oprávněně dospěl k závěru, že z těchto důvodů mohla být použita kvalifikace manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, jako omezení z hlediska účelu.
- 112 Z bodů 59 až 67 napadeného rozsudku totiž vyplývá, že Tribunál správně vycházel z judikatury Soudního dvora týkající se výměny informací mezi soutěžiteli.
- 113 Podle této judikatury je třeba kritéria koordinace a spolupráce zakládající jednání ve vzájemné shodě chápat ve světle koncepce vlastní ustanovením Smlouvy týkající se hospodářské soutěže, podle které každý hospodářský subjekt musí autonomním způsobem určovat politiku, kterou hodlá uplatňovat na společném trhu (rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 119, jakož i citovaná judikatura).
- 114 Ačkoliv tento požadavek autonomie nevylučuje právo hospodářských subjektů na rozumné přizpůsobení se existujícímu nebo očekávanému chování jejich soutěžitelů, striktně brání všem přímým nebo nepřímým kontaktům mezi těmito subjekty, jejichž účelem nebo důsledkem je ovlivnění tržního chování skutečného nebo potenciálního soutěžitele či odhalení tržního chování, o kterém tyto subjekty rozhodly, že budou samy uskutečňovat na tomto trhu nebo které zamýšlí samy uskutečňovat na tomto trhu, takovému soutěžiteli, jestliže je účelem nebo důsledkem těchto kontaktů dosažení podmínek hospodářské soutěže, které s přihlédnutím k povaze výrobků nebo poskytovaných služeb, významu a množství podniků, jakož i objemu uvedeného trhu neodpovídají obvyklým podmínkám relevantního trhu (rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 120, jakož i citovaná judikatura).
- 115 Soudní dvůr proto rozhodl, že výměna informací mezi soutěžiteli může být v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, pokud zmírňuje nebo odstraňuje stupeň nejistoty o fungování relevantního trhu, a tím vede k omezení hospodářské soutěže mezi podniky (rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 121, jakož i citovaná judikatura).
- 116 Zvláště je třeba mít za to, že protisoutěžní účel sleduje výměna informací, která je způsobilá odstranit nejistoty v mysli dotčených osob ohledně dne, rozsahu a způsobů přizpůsobení chování na trhu, které musí dotyčné podniky provést (rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 122, jakož i citovaná judikatura).

- 117 V projednávané věci, jak rozhodl Tribunál v bodech 95 až 97 napadeného rozsudku, informační asymetrie vyplývající z manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, neodpovídala běžným podmínkám na relevantním trhu v rozsahu, v němž se týkala proměnné podstatné pro hospodářskou soutěž na trhu EIRD, a sice variabilní sazby relevantní pro stanovení peněžních toků na tomto trhu. Tato manipulace vedla k odstranění nejistot u účastníků kartelové dohody ohledně data, rozsahu a způsobů přizpůsobení jejich chování na tomto trhu, a to na úkor jejich konkurentů, kteří nebyli o této manipulaci informováni. Tribunál v tomto ohledu uvedl, zejména pokud jde o společnosti HSBC, že jestliže si obchodníci sjednali „pevnou část“ dotčených smluv, mohli tak učinit s vědomím, že variabilní sazba bude nízká.
- 118 Uvedená manipulace tak zmírnila nebo odstranila stupeň nejistoty o fungování relevantního trhu, což mělo za následek omezení hospodářské soutěže mezi podniky, takže Tribunál mohl mít právem za to, že vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, aby mohla být kvalifikována jako protiprávní jednání z hlediska účelu.
- 119 Takový závěr není zpochybněn argumentem společností HSBC, podle kterého na rozdíl od toho, co konstatoval Tribunál v bodě 96 napadeného rozsudku, nebylo v zájmu účastníků kartelové dohody nabízet konkurenceschopnější sazby, než byly sazby jejich soutěžitelů, jelikož věděli, že peněžní toky spojené s těmito smlouvami budou kladné.
- 120 V tomto ohledu, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, jednání ve vzájemné shodě může mít protisoutěžní účel, přestože nemá přímou souvislost se spotřebitelskými cenami. Znění čl. 101 odst. 1 SFEU totiž neumožňuje mít za to, že jsou zakázána pouze jednání ve vzájemné shodě, která mají přímý vliv na cenu zaplacenou konečnými spotřebiteli. Naopak z uvedeného čl. 101 odst. 1 písm. a) SFEU vyplývá, že jednání ve vzájemné shodě může mít protisoutěžní účel, pokud spočívá v tom, že „přímo nebo nepřímě určuje nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky“ (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, body 123 a 124, jakož i citovaná judikatura).
- 121 Každopádně článek 101 SFEU směřuje, podobně jako ostatní pravidla hospodářské soutěže uvedená ve Smlouvě, nikoliv pouze k tomu, aby chránil bezprostřední hospodářské zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů, nýbrž i k tomu, aby chránil strukturu trhu, a tím hospodářskou soutěž jako takovou. Proto konstatování existence protisoutěžního účelu jednání ve vzájemné shodě nemůže být podmíněno konstatováním přímé souvislosti mezi tímto jednáním a spotřebními cenami (obdobně viz rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 125, jakož i citovaná judikatura).
- 122 V projednávaném případě přitom společnosti HSBC nezpochybnilly, jak konstatoval Tribunál v bodech 100 a 101 napadeného rozsudku, že peněžní tok na trhu EIRD vyplývá z vypořádání plateb splatných z titulu „pevné části“ a „variabilní části“ EIRD. Měl tedy právem za to, že díky důvěrným informacím o variabilní sazbě platné v příslušných dnech mohli obchodníci bank účastnících se protiprávního jednání stanovit pevnou sazbu, která jim měla zaručit ziskovost EIRD.
- 123 S ohledem na judikaturu Soudního dvora připomenutou zejména v bodě 116 tohoto rozsudku takové zjištění postačovalo k závěru, že došlo k jednání, které spočívalo v samotném narušení konkurenčního procesu na trhu EIRD, aniž bylo v tomto ohledu relevantní určit, zda dotčení obchodníci měli obchodní zájem na stanovení variabilní sazby na určité úrovni.

- 124 Ze zjištění Tribunálu, která společnosti HSBC nezpochybnily, totiž vyplývá, že s ohledem na fungování trhu EIRD bylo stanovení variabilní sazby směrem dolů odůvodněno pouze obchodním zájmem dotyčných obchodníků na tom, aby nesoutěžili na základě výkonnosti. Tím, že se dohodli na úrovni proměnné, která může stanovit pevnou sazbu EIRD, vědomě nahradili riziko hospodářské soutěže praktickou spoluprací mezi sebou, což spadá pod kvalifikaci omezení z hlediska účelu.
- 125 Ač tedy není nezbytné vyjadřovat se k argumentu, podle kterého Tribunál zkreslil důkazy předložené společnostmi HSBC, je třeba konstatovat, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když v bodě 111 napadeného rozsudku rozhodl, že manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, představuje omezení z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 126 V důsledku toho musí být druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný.

K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 127 Třetím důvodem kasačního opravného prostředku společnosti HSBC, podporované vedlejšími účastnicemi řízení, zpochybňují posouzení provedené Tribunálem v bodech 149 až 160 napadeného rozsudku, pokud jde o rozhovory o středových cenách („mids“), ke kterým došlo ve dnech 14. a 16. února 2007.
- 128 Tribunál se podle nich dopustil nesprávného právního posouzení, zejména v bodech 154 a 157 až 160 napadeného rozsudku, když přezkoumal jejich argumenty týkající se prosoutěžních účinků výměny informací o těchto cenách ve světle doktríny zvané „vedlejší omezení“. Tribunál měl totiž spíše odkázat na judikaturu týkající se pojmu „omezení z hlediska účelu“, což by jej vedlo k tomu, že by uvedené argumenty analyzoval v hospodářském a právním kontextu dotčeného jednání.
- 129 Ani společnosti HSBC, ani Komise před Tribunálem neuplatnily tuto doktrínu, která není v projednávané věci relevantní. Uvedená doktrína odkazuje spíše na jednání, které je součástí určité transakce nebo konkrétní obchodní činnosti na trhu, jako je prodej podniku nebo uzavření franšízové smlouvy. Kromě toho tato doktrína není jediným případem, v rámci kterého by bylo možné posoudit argument vycházející z prosoutěžní povahy daného jednání.
- 130 Společnosti HSBC v replice tvrdí, že po podání kasačního opravného prostředku Soudní dvůr v rozsudcích ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52, bod 103), a ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2020:265, body 74, 75, 81 a 82), potvrdil, že pokud strany dohody tvrdí, že dohoda má prosoutěžní účinky, musí být tyto účinky řádně zohledněny jako součást kontextu této dohody pro účely její klasifikace jako omezení z hlediska účelu.
- 131 Společnosti HSBC tak Tribunálu vytýkají, že nezohlednil prosoutěžní účinky diskusí o středových cenách jako relevantní součást kontextu, jelikož měl nesprávně za to, že tyto účinky jsou irelevantní v rámci čl. 101 odst. 1 SFEU, kromě rámce doktríny zvané „vedlejší omezení“.

- 132 Znalecký posudek společností HSBC přitom prokázal prosoutěžní účinky dotyčných diskusí. Tento důkaz splňuje požadavky vyplývající z rozsudku ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52, bod 103), takže Tribunál pochybil, když ho nezohlednil. Kromě toho Tribunál neoznačil žádný jiný důkaz dokládající ověřenou a důvěryhodnou zkušenost, aby prokázal, že výměny informací o středových cenách byly ze své povahy dostatečně škodlivé pro hospodářskou soutěž.
- 133 Komise tvrdí, že Tribunál správně potvrdil, že výměny informací o středových cenách představují protiprávní jednání z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Argumentace společností HSBC spočívá na neúplném a nesprávném výkladu napadeného rozsudku.
- 134 V bodech 128 až 139 uvedeného rozsudku Tribunál odpověděl na argumenty společností HSBC, podle kterých mají výměny informací o středových cenách prosoutěžní účinky, a potvrdil zjištění Komise, že tyto ceny představují individuální vnímání tržní ceny obchodníkem. Dále v bodech 128 až 148 napadeného rozsudku, které nejsou společnostmi HSBC zpochybněny, Tribunál posuzoval, v jakém rozsahu jsou středové ceny relevantní pro stanovení cen v odvětví EIRD, a důvody, proč dotčené výměny, zejména výměny informací ze dne 14. a 16. února 2007, představovaly protiprávní jednání z hlediska účelu. V tomto kontextu Tribunál v bodech 154 a 157 až 160 napadeného rozsudku posuzoval tyto výměny s ohledem na doktrínu zvanou „vedlejší omezení“ poté, co konstatoval, že uvedené výměny spadají do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU. Společnosti HSBC tuto argumentaci nezpochybňují.
- 135 Argumenty společností HSBC, podle kterých se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že v rámci svého posouzení hospodářského a právního kontextu nezohlednil prosoutěžní prvky sporných výměn, jsou v každém případě neopodstatněné. Tyto argumenty totiž nemohou důvodně zpochybnit, že tyto výměny byly dostatečně škodlivé pro hospodářskou soutěž, aby mohly být kvalifikovány jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.
- 136 V duplice Komise tvrdí, že rozsudky ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52), a ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2020:265), nejsou takové povahy, aby podporovaly tvrzení společností HSBC. Tyto společnosti se navíc marně odvolávají na svůj znalecký posudek, jelikož relevance tohoto posudku byla v bodě 101 napadeného rozsudku právem odmítnuta. Mimoto na rozdíl od toho, co tvrdí uvedené společnosti, Komise neprovedla novou kvalifikaci sporných výměn, ale opírala se o judikaturu Soudního dvora týkající se jednání, která mohou odstranit míru nejistoty soutěžitelů na trhu. Konečně, i kdyby Soudní dvůr dospěl k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že nezohlednil prosoutěžní účinky, nemohl by tento závěr vést ke zrušení napadeného rozsudku. Argument společností HSBC, podle kterého jsou výměny prosoutěžní, totiž neumožňuje rozumně pochybovat o konstatování Komise, že výměny informací směřují k narušení hospodářské soutěže.

Závěry Soudního dvora

- 137 Pokud jde o výměny informací o středových cenách, které jsou předmětem tohoto důvodu kasačního opravného prostředku, Tribunál v bodě 138 napadeného rozsudku rozhodl, že se Komise nedopustila žádného pochybení, když uvedla, že cílem výměn informací, ke kterým došlo v rámci diskusí ve dnech 14. a 16. února 2007, bylo omezení hospodářské soutěže.

- 138 Projednáváním důvodem kasačního opravného prostředku společnosti HSBC tvrdí, že Tribunál použil nesprávné kritérium za účelem odmítnutí jejich argumentů vycházejících z existence prosoutěžních účinků těchto výměn, které by mohly zpochybnit kvalifikaci omezení z hlediska účelu ve vztahu k nim. V podstatě Tribunálu vytykají, že se opíral o doktrínu zvanou „vedlejší omezení“, vycházející zejména z rozsudků ze dne 11. července 1985, Remia a další v. Komise (42/84, EU:C:1985:327), a ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise (C-382/12 P, EU:C:2014:2201).
- 139 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že pokud se strany dohody dovolávají prosoutěžních účinků, které jsou s dohodou spojeny, musí být tyto účinky jakožto součásti kontextu této dohody pro účely její kvalifikace jako „omezení z hlediska účelu“ řádně zohledněny, jelikož mohou zpochybnit celkové posouzení dostatečného stupně škodlivosti příslušného koluzivního jednání z hlediska hospodářské soutěže, a tudíž její kvalifikaci jako „omezení z hlediska účelu“ [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 103].
- 140 Vzhledem k tomu, že cílem takového zohlednění není vyloučit kvalifikaci „omezení hospodářské soutěže“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, ale pouze vzít v potaz objektivní závažnost příslušného jednání, a v důsledku toho vymezit pravidla jeho dokazování, není zohlednění těchto prosoutěžních účinků nikterak v rozporu s ustálenou judikaturou Soudního dvora, podle které v unijním právu hospodářské soutěže neexistuje „pravidlo rozumného uvážení“, podle kterého by bylo při kvalifikaci dohody jako „omezení hospodářské soutěže“ podle čl. 101 odst. 1 SFEU třeba poměřovat její prosoutěžní a protisoutěžní účinky [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 104, jakož i citovaná judikatura].
- 141 Z této judikatury vyplývá, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 154 napadeného rozsudku rozhodl, že s výjimkou vedlejších omezení souvisejících s hlavní transakcí je možné případné prosoutěžní účinky zohlednit pouze v rámci posouzení čl. 101 odst. 3 SFEU.
- 142 Tribunál tedy použil nesprávné kritérium, když v bodě 155 napadeného rozsudku rozhodl, že bylo tedy na společnostech HSBC, aby buď prokázaly, že diskuze o středových cenách přímo souvisely a byly nezbytné pro fungování trhu EIRD, nebo že splňovaly podmínky stanovené v čl. 101 odst. 3 SFEU.
- 143 Takové pochybení ho vedlo k tomu, že se nezabýval argumenty společností HSBC vycházejícími z existence prosoutěžních účinků spojených s výměnami informací o středových cenách, ačkoli tyto výměny byly těmito společnostmi uplatněny za účelem zpochybnění kvalifikace těchto výměn jako omezení z hlediska účelu.
- 144 Třetímu důvodu kasačního opravného prostředku je tudíž třeba vyhovět.

Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 145 V rámci tohoto důvodu kasačního opravného prostředku společnosti HSBC kritizují bod 164 napadeného rozsudku, v němž Tribunál rozhodl, že diskuze ze dne 12. února 2007, byla součástí manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, a představovala tak porušení článku 101 SFEU, stejně jako diskuze ze dne 16. února 2007 v rozsahu, v němž spočívala ve výměně informací

o středových cenách. Tribunál tím, že se opřel pouze o tento důvod, aby dospěl k závěru, že nebylo nutné ověřit, zda diskuse ze dne 12. a 16. února 2007 spadaly rovněž pod kvalifikaci protiprávního jednání z hlediska účelu, zjevně zkreslil důkazy, které mu byly předloženy.

- 146 Společnosti HSBC tak tvrdí, že diskuse, ke které došlo dne 12. února 2007, zahrnovala dva různé rozhovory mezi oběma dotčenými obchodníky, což je důvod, proč tyto společnosti v žalobě na neplatnost odlišovaly tyto dva rozhovory. Pokud by Tribunál správně pohlížel na první rozhovor jako na odlišný od toho druhého, nutně by dospěl k závěru, že první rozhovor nepředstavuje porušení článku 101 SFEU.
- 147 Pokud jde o diskusi ze dne 16. února 2007, Tribunál se údajně dopustil nesprávného právního posouzení a nesprávného posouzení skutkového stavu, které jsou podobné tomu, jež je uvedeno v předchozím bodě, jelikož k tomuto dni došlo ke dvěma různým rozhovorům, a sice k prvnímu, který se týkal průměrných cen, a ke druhému, který se týkal izolované minulé transakce a aktuální obchodní pozice. Jak Tribunál sám uznal v bodě 124 napadeného rozsudku, první rozhovor byl předmětem první výtky uplatněné v rámci druhé části prvního žalobního důvodu směřujícího ke zrušení a druhý rozhovor byl zpochybněn v rámci druhé výtky této části. Z důvodů uvedených v žalobě na neplatnost nemohla tato druhá diskuse omezit nebo narušit hospodářskou soutěž.
- 148 Komise má za to, že tento důvod kasačního opravného prostředku je irelevantní a v každém případě neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 149 Projednávaným důvodem kasačního opravného prostředku společnosti HSBC kritizují bod 164 napadeného rozsudku, v němž Tribunál v podstatě rozhodl, že diskuse ze dne 12. a 16. února 2007 souvisely s manipulací, ke které došlo dne 19. března 2007, nebo se týkaly středových cen, což odůvodňuje skutečnost, že Komise právem použila kvalifikaci těchto diskusí jako omezení z hlediska účelu. Tyto společnosti tvrdí, že tento závěr je stížen zkreslením důkazů.
- 150 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že tento důvod kasačního opravného prostředku je irelevantní, jak tvrdí Komise.
- 151 I kdyby totiž, jak tvrdí společnosti HSBC, diskuse ze dne 12. a 16. února 2007 měly být chápány tak, že pokrývaly několik témat, z nichž některé se netýkaly manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, nebo středových cen, tyto společnosti nezpochybňují, že tyto diskuse měly přinejmenším zčásti protisoutěžní cíl související s touto manipulací.
- 152 V důsledku toho nemůže tento důvod kasačního opravného prostředku vést ke zrušení napadeného rozsudku, a musí být tedy zamítnut jako irelevantní.

K pátému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 153 Tímto důvodem kasačního opravného prostředku společnosti HSBC, podporované vedlejšími účastnicemi řízení, zpochybňují body 214 až 229 napadeného rozsudku, ve kterých měl Tribunál za to, že jednotlivá jednání identifikovaná Komisí sledovala jediný cíl.

- 154 Společnosti HSBC souhlasí s tím, jak Tribunál správně rozhodl v bodě 216 uvedeného rozsudku, že pojem „jediný cíl“ nelze vymezit obecným odkazem na narušení hospodářské soutěže v uvedeném odvětví, jelikož takový výklad by zbavoval pojem „jediné a trvalé protiprávní jednání“ části jeho smyslu. Stejně tak společnosti HSBC nezpochybňují konstatování uvedené v bodě 217 uvedeného rozsudku, podle kterého pouze omezení hospodářské soutěže, u nichž bylo prokázáno, že jejich účelem bylo narušit běžnou pevnou nebo variabilní sazbu EIRD, mohou mít jediný cíl, který Komise konstatovala.
- 155 Tribunál však nesprávně posoudil otázku, zda úkony společností HSBC související s manipulací, ke které došlo dne 19. března 2007, v rozsahu, v němž se tato manipulace týkala kotací v rámci sazby Euribor, dalších výměn informací o obchodních pozicích, jakož i záměrů a strategií v oblasti cen EIRD, sledovaly jediný cíl.
- 156 Zprvce, pokud by Soudní dvůr vyhověl druhému důvodu projednávaného kasačního opravného prostředku, vyplývalo by z toho, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodech 219 a 220 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, sledovala jediný protisoutěžní cíl, který Tribunál identifikoval v bodě 217 tohoto rozsudku.
- 157 Zadruhé se Tribunál každopádně dopustil nesprávného právního posouzení v bodech 221 až 225 uvedeného rozsudku, když měl za to, že protisoutěžní cíl diskuze ze dne 27. března 2007 nebyl zpochybňován.
- 158 Společnosti HSBC totiž nikdy takový protisoutěžní cíl nepřipustily a Komise ani takový závěr ve sporném rozhodnutí neučinila. Naopak jedinou částí diskuze ze dne 27. března 2007, kterou toto rozhodnutí identifikovalo jako součást jediného a trvalého protiprávního jednání, byla výměna informací o velikosti obchodní pozice obchodníka Barclays za účelem manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007. I když měl tedy Tribunál v bodě 225 napadeného rozsudku správně za to, že jednotlivé manipulace s referenčními sazbami mohou mít v zásadě tentýž jediný cíl, nahradil odůvodnění Komise svým odůvodněním a překročil tím meze svého přezkumu, když měl za to, že diskuze ze dne 27. března 2007 sledovala tento jediný cíl.
- 159 Zatřetí, pokud jde o výměny informací o obchodních pozicích, jakož i záměrů a strategií v oblasti cen, Tribunál měl v bodě 228 napadeného rozsudku nesprávně za to, že společným cílem diskuzí probíhajících ve dnech 14. a 16. února 2007, které se týkaly středových cen, bylo narušit běžnou pevnou nebo variabilní sazbu EIRD. Nic v bodech 139 až 161 napadeného rozsudku totiž nenaznačuje, že diskuze o středových cenách sledovaly takový cíl. Pokud na rozdíl od toho, co tvrdí společnosti HSBC v rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku, měl Tribunál správně za to, že předmět těchto diskuzí byl protisoutěžní, nebylo cílem těchto diskuzí narušení běžného průběhu pevné nebo variabilní sazby EIRD, jak bylo popsáno v bodě 217 napadeného rozsudku. Mechanismus popsáný v bodech 139 až 161 tohoto rozsudku odkazuje na situaci odlišnou od situace spočívající ve zkreslení cen EIRD.
- 160 Podle společností HSBC je tedy bod 228 napadeného rozsudku založen na nesprávném právním posouzení. Tribunál měl dospět k závěru, že i když obě diskuze o středových cenách musí být považovány za omezující hospodářskou soutěž z hlediska účelu, což tyto společnosti zpochybňují ve třetím důvodu kasačního opravného prostředku, sledovaly tyto diskuze nicméně jiný cíl než manipulaci, ke které došlo dne 19. března 2007.

161 Komise tvrdí, že tento důvod kasačního opravného prostředku musí být odmítnut jako nepřípustný, neboť je na Soudním dvoru, aby provedl nové posouzení skutkového stavu a důkazů. V každém případě jsou podle Komise argumenty společností HSBC na podporu uvedeného důvodu kasačního opravného prostředku jednotlivě buď nepřípustné, irelevantní, nebo neopodstatněné.

Závěry Soudního dvora

162 Projednávaným důvodem kasačního opravného prostředku společnosti HSBC zpochybňují posouzení Tribunálu, která jej vedla k závěru, že určitá jejich jednání mají jediný cíl, který konstatovala Komise, jak je popsán v bodě 217 napadeného rozsudku, jakožto prvek zakládající jediné a trvající protiprávní jednání.

163 Zprvce, pokud jde o diskuzi ze dne 27. března 2007 o možnosti budoucí manipulace s referenčními sazbami, společnosti HSBC se domnívají, že Tribunál v bodě 222 napadeného rozsudku vycházel z nesprávného předpokladu, když uvedl, že cíl omezující hospodářskou soutěž sledovaný touto diskuzí nebyl těmito společnostmi zpochybňován.

164 Ve fázi projednávaného kasačního opravného prostředku se společnosti HSBC omezují na tvrzení, že nikdy nepřipustily, aby uvedená diskuze měla takový cíl. Jak však uvedl Tribunál v bodě 222 napadeného rozsudku, je nesporné, že neuvedly žádný žalobní důvod směřující ke zrušení, který by zpochybňoval okolnost, že konec doby trvání protiprávního jednání byl ve vztahu k nim stanoven na 27. března 2007, tedy ke dni sporné diskuze. S ohledem na úvahy Tribunálu uvedené v bodech 216 a 217 tohoto rozsudku, které nejsou společnostmi HSBC zpochybňovány, přitom takové konstatování nutně znamená, že tato diskuze sledovala cíl omezující hospodářskou soutěž.

165 V tomto ohledu je třeba uvést, že nové důvody, které nejsou obsaženy v žalobě, nemohou být předloženy v rámci kasačního opravného prostředku, jak vyplývá z čl. 127 odst. 1 jednacího řádu, který se použije na řízení o kasačním opravném prostředku na základě článku 190 tohoto jednacího řádu, takže argumentace společností HSBC je nepřípustná (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2000, *British Steel v. Komise*, C-1/98 P, EU:C:2000:644, bod 47 a citovaná judikatura).

166 Dále společnosti HSBC tím, že ve své argumentaci tvrdí, že závěr uvedený v bodě 222 napadeného rozsudku je v rozporu se zjištěními obsaženými ve sporném rozhodnutí, Tribunálu v podstatě vytýkají, že toto rozhodnutí zkreslil.

167 Podle ustálené judikatury Soudního dvora v případě, že navrhovatel namítá, že Tribunál zkreslil důkazy, musí na základě článku 256 SFEU, čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu Soudního dvora přesně uvést skutečnosti, které Tribunál zkreslil, a prokázat pochybení v analýze, která podle něj vedla Tribunál k tomuto zkreslení. Kromě toho zkreslení musí zjevně vyplývat z písemností ve spise, aniž je nutné provést nové posouzení skutkového stavu a důkazů (rozsudek ze dne 30. listopadu 2016, *Komise v. Francie a Orange*, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 99, jakož i citovaná judikatura).

168 V projednávané věci není z důkazů předložených společnostmi HSBC zjevné, že by Tribunál v bodě 222 napadeného rozsudku zkreslil body 339, 358 a 491 odůvodnění sporného rozhodnutí.

169 Argumentace společností HSBC týkající se diskuze ze dne 27. března 2007 je tudíž nepřípustná.

- 170 Zadruhé, pokud jde o diskuze ve dnech 14. a 16. února 2007 týkající se středových cen, je třeba konstatovat, že společnosti HSBC svou argumentací zpochybňují posouzení skutkového stavu, které Tribunál provedl s ohledem na cíl sledovaný těmito diskuzemi.
- 171 Taková argumentace je však ve stadiu kasačního opravného prostředku nepřipustná.
- 172 S přihlédnutím k výše uvedenému je tedy třeba pátý důvod kasačního opravného prostředku odmítnout jako nepřipustný.

K šestému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 173 V rámci tohoto důvodu kasačního opravného prostředku společnosti HSBC zpochybňují konstatování Tribunálu obsažené v bodech 255 až 262 napadeného rozsudku, podle kterého tyto společnosti věděly, že se účastní jediného a trvajícího protiprávního jednání, které zahrnovalo nejen manipulaci, ke které došlo dne 19. března 2007, ale i diskuze ve dnech 19. a 27. března 2007 o možnosti tuto manipulaci opakovat.
- 174 Upřesňují, že uvedený důvod kasačního opravného prostředku, jehož posouzení je zcela nezávislé na posouzení pátého důvodu kasačního opravného prostředku, se týká toho, že tyto společnosti věděly o jediném a trvajícím protiprávním jednání probíhajícím až do 27. března 2007, bez ohledu na to, zda diskuze o opakované manipulaci k tomuto datu sledovala jediný cíl identifikovaný Tribunálem.
- 175 S ohledem na zásady použitelné na pojem „jediné a trvající protiprávní jednání“, které byly podle společností HSBC správně připomenuty v bodech 198, 260 a 261 napadeného rozsudku, závěr Tribunálu, podle kterého se tyto společnosti účastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání probíhajícího až do 27. března 2007, vychází z předpokladu, že odkaz na možnost opakování manipulace učiněný dne 27. března 2007 představuje sám o sobě jednak protiprávní jednání ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, a jednak „konkrétní aktivní opatření“ ve smyslu judikatury uplatněné Tribunálem.
- 176 Rozhodnutí však nikde neuvádí, že jakákoliv diskuze o „případném opakování“ manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, musí být považována za protiprávní jednání ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 177 V tomto kontextu podle názoru společností HSBC Tribunál nemohl dospět k závěru, aniž by protiprávně nahradil odůvodnění Komise vlastním odůvodněním, že jejich účast na jediném a trvajícím protiprávním jednání pokračovala až do 27. března 2007, pouze na základě odkazu na možnost opakování manipulace učiněného v rámci schůzky, která se konala toho dne.
- 178 Kromě toho výměnu informací ze dne 27. března 2007 o obchodních pozicích nelze považovat ani za „konkrétní aktivní opatření“ ve smyslu judikatury vycházející z rozsudku ze dne 10. listopadu 2017, Icap a další v. Komise (T-180/15, EU:T:2017:795, bod 223), které by odůvodňovalo závěr, že k protiprávnímu jednání došlo po 19. březnu 2007. Ačkoli tato výměna informací proběhla dne 27. března 2007, neměla žádný jiný účinek, než měla manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007.

- 179 Z toho vyplývá, že závěr uvedený v bodě 273 napadeného rozsudku, podle kterého účast společností HSBC na jediném a trvajícím protiprávním jednání lze konstatovat ve vztahu k jednání ostatních bank účastnících se manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, a jejímu případnému opakování, spočívá na nesprávném právním posouzení.
- 180 Navíc se tento závěr opírá o rozdělení a nerespektování závěrů sporného rozhodnutí, které judikatura Soudního dvora nepřipouští, což představuje samo o sobě nesprávné právní posouzení.
- 181 Komise má za to, že posouzení tohoto důvodu kasačního opravného prostředku zcela závisí na posouzení pátého důvodu kasačního opravného prostředku, a že tento důvod musí být tedy ze stejných důvodů zamítnut.

Závěry Soudního dvora

- 182 Tímto důvodem kasačního opravného prostředku společnosti HSBC kritizují posouzení Tribunálu uvedená v bodech 255 až 262 napadeného rozsudku týkající se diskuze probíhající dne 27. března 2007.
- 183 V replice upřesňují, že tento důvod se netýká otázky, zda tato diskuze sledovala jediný cíl identifikovaný Tribunálem.
- 184 Je však třeba konstatovat, že argumentace, kterou společnosti HSBC rozvíjejí na podporu uvedeného důvodu kasačního opravného prostředku, v podstatě směřuje k tvrzení, že Tribunál měl nesprávně za to, že tato diskuze sledovala protisoutěžní cíl.
- 185 Je tudíž třeba mít za to, že tento důvod kasačního opravného prostředku je nepřipustný ze stejných důvodů, jako jsou důvody pro nepřipustnost pátého důvodu kasačního opravného prostředku.

Závěry ke kasačnímu opravnému prostředku

- 186 Vzhledem k tomu, že prvnímu a třetímu důvodu kasačního opravného prostředku bylo vyhověno, je třeba napadený rozsudek zrušit v rozsahu, v němž v bodě 2 výroku zamítá žalobu společností HSBC směřující ke zrušení článku 1 sporného rozhodnutí a podpůrně čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí. Napadený rozsudek nicméně přetrvává v rozsahu, v němž v bodě 1 výroku zrušuje čl. 2 písm. b) uvedeného rozhodnutí.

K žalobě před Tribunálem

- 187 V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie zruší-li Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu, může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.
- 188 Jak vyplývá z bodu 42 napadeného rozsudku, společnosti HSBC v rámci své žaloby předložily návrhová žádání směřující ke zrušení článku 1 sporného rozhodnutí a podpůrně čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí. Dále předložily návrhová žádání směřující ke zrušení čl. 2 písm. b) uvedeného rozhodnutí, jakož i návrhová žádání směřující ke změně výše pokuty uložené na základě tohoto článku.

- 189 Pokud jde o návrhy na zrušení článku 1 sporného rozhodnutí a podpůrně čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí, společnosti HSBC uplatňují, jak shrnul Tribunál v bodech 48 až 51 napadeného rozsudku, pět žalobních důvodů týkajících se:
- kvalifikace protiprávního jednání z hlediska účelu, kterou provedla Komise (první žalobní důvod);
 - kvalifikace jediného a trvajících protiprávního jednání, kterou provedla Komise (druhý až čtvrtý žalobní důvod);
 - porušení presumpce nevin, práva na řádnou správu a práva na obhajobu (pátý žalobní důvod).
- 190 Zejména s ohledem na okolnost, že tyto žalobní důvody byly předmětem kontradiktorní diskuze před Tribunálem a že jejich přezkum nevyžaduje přijetí žádného dodatečného organizačního procesního opatření nebo dokazování, má Soudní dvůr za to, že soudní řízení dovoluje rozhodnout o žalobě ve věci T-105/17, pokud jde o tyto žalobní důvody, a že je třeba vydat konečné rozhodnutí ve věci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. března 2021, Komise v. Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, bod 108).

K prvnímu žalobnímu důvodu, který se týká kvalifikace protiprávního jednání z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU

K první části žalobního důvodu, zpochybňující kvalifikaci manipulace se sazbou Euribor ze dne 19. března 2007 jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu

- 191 Ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodech 85 až 114 napadeného rozsudku, které Soudní dvůr hodlá přijmout, a s ohledem na body 104 až 126 tohoto rozsudku je třeba tuto první část zamítnout.

K druhé části žalobního důvodu, týkající se kvalifikace ostatních jednání vytýkaných společností HSBC jako protiprávního jednání z hlediska účelu

- 192 Jak Tribunál konstatoval v bodě 124 napadeného rozsudku, argumentace společností HSBC může být rozdělena na dvě výtky podle toho, zda se týká opodstatněnosti kvalifikace omezení z hlediska účelu, kterou Komise uplatnila na diskuzi, které popsala, jednak jako výměny informací o středových cenách a jednak jako výměny informací o obchodních pozicích.

– K výtce, zpochybňující opodstatněnost kvalifikace výměn informací o středových cenách jako omezení z hlediska účelu

- 193 Společnosti HSBC zpochybňují opodstatněnost kvalifikace výměn informací o středových cenách, a to diskuzí, ke kterým došlo ve dnech 14. a 16. února 2007, jako omezení z hlediska účelu. Zaprve totiž tyto výměny neomezují hospodářskou soutěž, jelikož středové ceny nepředstavují cenu nebo složku ceny úrokového derivátu. Zadruhé tyto výměny umožňují nabízet zákazníkům příznivější podmínky. Sporné rozhodnutí je v tomto ohledu stíženo zjevně nesprávným posouzením a nedostatkem odůvodnění.

- 194 Komise navrhuje tuto výtku odmítnout.

- 195 Pokud jde o argumenty týkající se neexistence omezení hospodářské soutěže plynoucího z výměn informací o středových cenách s ohledem na povahu těchto cen, Soudní dvůr se ztotožnil s odůvodněním uvedeným v bodech 139 až 148 napadeného rozsudku a má za to, že se Komise nedopustila pochybení, když uvedla, že tyto výměny sledovaly cíl omezující hospodářskou soutěž.
- 196 Pokud jde o argumentaci vycházející z údajně prosoutěžní povahy uvedených výměn informací, z bodů 139 a 140 tohoto rozsudku vyplývá, že zohlednění prosoutěžních účinků daného jednání nemá za cíl vyloučit jeho kvalifikaci jako „omezení hospodářské soutěže“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Takové účinky však musí být řádně zohledněny jako součást kontextu tohoto jednání pro účely jeho kvalifikace jako „omezení z hlediska účelu“, jelikož mohou zpochybnit celkové posouzení dostatečného stupně škodlivosti příslušného koluzivního jednání z hlediska hospodářské soutěže.
- 197 Soudní dvůr však rozhodl, že toto zohlednění vyžaduje, aby prosoutěžní účinky byly nejen prokázané a relevantní, ale aby rovněž byly příslušné dohodě vlastní. Navíc pouhá existence takových prosoutěžních účinků nemůže sama o sobě vést k vyloučení kvalifikace jako „omezení z hlediska účelu“. Za předpokladu, že by byly tyto prosoutěžní účinky prokázané, relevantní a vlastní příslušné dohodě, musely by být dostatečně závažné tak, aby umožnily důvodně pochybovat o dostatečné škodlivosti příslušné dohody z hlediska hospodářské soutěže, a tedy o jejím protisoutěžním účelu [rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 105 až 107].
- 198 V tomto ohledu je třeba uvést, že argumentace společností HSBC spočívá v tvrzení, že je v zájmu zákazníků banky, která je tvůrcem trhu, aby snížila nejistotu ohledně úrovně „mid“ trhu za účelem snížení rozdílu mezi kupujícím a prodávajícím. Takové snížení nejistoty by umožnilo obchodníkům nabízet těmto zákazníkům příznivější ceny.
- 199 I kdyby se přitom takové tvrzení prokázalo, je nedostatečné k tomu, aby umožnilo rozumně pochybovat o dostatečné škodlivosti dotčené výměny z hlediska hospodářské soutěže.
- 200 Společnosti HSBC totiž samy uznávají, že „mids“ odrážejí dvoustranná a soukromá jednání mezi tvůrci trhu a že snížení nejistoty ohledně středových cen, které z toho vyplývá, umožňuje snížit rizika, která obchodníci podstupují v důsledku své činnosti tvorby trhu.
- 201 V bodě 395 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise v tomto ohledu zdůraznila, že dotčené výměny informací šly daleko nad rámec výměny informací, které spadají do veřejné oblasti, a měly za cíl zvýšit transparentnost mezi účastnicemi řízení a tím výrazně snížit běžnou nejistotu na trhu ve prospěch účastnic řízení a na úkor ostatních subjektů na trhu. Měla za to, že banky účastnící se kartelové dohody tak odhalily informace týkající se základních aspektů jejich strategie a chování na trhu, což významně snížilo nejistotu vlastní trhu, na kterém je řízení rizika a nejistot jedním z klíčových parametrů hospodářské soutěže.
- 202 Jak přitom bylo připomenuto v bodech 113 a 114 tohoto rozsudku, požadavek autonomie vlastní článku 101 SFEU striktně brání všem přímým nebo nepřímým kontaktům mezi těmito subjekty, které by mohly ovlivnit tržní chování skutečného nebo potenciálního soutěžitele či odhalit tržní chování, o kterém tyto subjekty rozhodly, že budou samy uskutečňovat na tomto trhu nebo které zamýšlí samy uskutečňovat na tomto trhu, takovému soutěžiteli, jestliže je účelem nebo důsledkem těchto kontaktů dosažení podmínek hospodářské soutěže, které neodpovídají obvyklým podmínkám relevantního trhu.

- 203 V souladu s judikaturou připomenutou v bodě 116 tohoto rozsudku je tedy třeba mít za to, že výměna informací, která je způsobilá odstranit nejistoty v mysli dotčených osob ohledně dne, rozsahu a způsobů přizpůsobení chování na trhu, které dotyčné podniky provedou, sleduje protisoutěžní účel bez ohledu na přímé účinky na ceny placené konečnými spotřebiteli.
- 204 Vzhledem k tomu, že Komise konstatovala, že výměny informací o středových cenách výrazně snížily nejistotu vlastní trhu, na kterém je řízení rizika a nejistot jedním z klíčových parametrů hospodářské soutěže, toto zjištění postačuje k uznání toho, že tyto výměny vedly k omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 205 V tomto kontextu argument společností HSBC, podle kterého tyto výměny informací umožnily nabízet zákazníkům dotyčných bank příznivější ceny, neumožňuje rozumně pochybovat o škodlivosti těchto výměn z hlediska hospodářské soutěže na dotčeném trhu.
- 206 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba zamítnout výtku zpochybňující opodstatněnost kvalifikace výměny informací o středových cenách jako omezení z hlediska účelu.

– K výtce, zpochybňující opodstatněnost kvalifikace výměn informací o obchodních pozicích jako omezení z hlediska účelu

- 207 Ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodech 162 až 164 napadeného rozsudku, a s ohledem na body 151 a 152 tohoto rozsudku, je třeba odmítnout argumenty společností HSBC týkající se jednak kvalifikace diskuzí ve dnech 13. a 28. února, jakož i ve dni 19. března 2007, a jednak ve dnech 12. a 16. února 2007.
- 208 Vzhledem k tomu, že body 165 až 195 napadeného rozsudku nebyly v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku zpochybněny, je třeba mít za to, že posouzení Tribunálu týkající se této výtky založila překážku věci rozsouzené.

Ke druhému až čtvrtému žalobnímu důvodu, týkajícím se kvalifikace jediného a trvajícího protiprávního jednání, kterou uplatnila Komise

- 209 Druhý až čtvrtý žalobní důvod je třeba přezkoumat ve stejném pořadí, jaké zvolil Tribunál v napadeném rozsudku.
- 210 Druhý žalobní důvod, kterým společnosti HSBC napadají existenci „jednotného plánu“ s jediným cílem, musí být zamítnut ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodech 209 až 237 napadeného rozsudku, a s ohledem na body 162 až 172 tohoto rozsudku.
- 211 Pokud jde o čtvrtý žalobní důvod, kterým společnosti HSBC zpochybňují, že věděly o protiprávním jednání jiných účastníků, je třeba, podobně jako to učinil Tribunál v bodě 247 napadeného rozsudku, rozlišovat jednak mezi manipulací, ke které došlo dne 19. března 2007, a možností, že bude opakována, a jednak mezi ostatními úkony zohledněnými Komisí na základě jediného a trvajícího protiprávního jednání.
- 212 Zaprvé argumenty společností HSBC týkající se manipulace, ke které došlo dne 19. března 2007, a možností, že bude opakována, musí být odmítnuty ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodech 248 až 262 napadeného rozsudku a s ohledem na body 182 až 185 tohoto rozsudku.

- 213 Zadruhé vzhledem k tomu, že důvody uvedené v bodech 263 až 274 napadeného rozsudku nebyly v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku zpochybněny, je třeba mít za to, že posouzení Tribunálu týkající se toho, že společnosti HSBC věděly o účasti jiných bank na jiných jednáních, která jsou jediným a trvajícím protiprávním jednáním, zakládají překážku věci rozsouzené.
- 214 Pokud jde konečně o třetí žalobní důvod týkající se úmyslu společností HSBC účastnit se jediného a trvajícího protiprávního jednání, odůvodnění uvedené v bodech 275 až 280 napadeného rozsudku nebylo v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku zpochybněno, a v důsledku toho zakládá překážku věci rozsouzené.

K pátému žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení presumpce neviny, práva na řádnou správu a práva na obhajobu

Argumentace účastnic řízení

- 215 Společnosti HSBC tvrdí, že rozhodnutí o narovnání předjímalo odpovědnost HSBC a nenapravitelně poškodilo jejich právo být vyslechnuty. Z toho vyvozují, že sporné rozhodnutí musí být zrušeno z důvodu porušení jednak presumpce neviny a jednak porušení zásad řádné správy a dodržování práva na obhajobu. Odkazují rovněž na prohlášení tehdejšího komisaře pro hospodářskou soutěž ohledně výsledku šetření EIRD, která předcházela přijetí sporného rozhodnutí. Žalobkyně také zdůrazňují, že neměly možnost předložit připomínky k oznámení námitek určených účastníkům řízení, kteří se rozhodli přistoupit k narovnání.
- 216 Komise navrhuje tento žalobní důvod zamítnout.

Závěry Soudního dvora

– K porušení presumpce neviny a práva na obhajobu

- 217 Společnosti HSBC tvrdí, že přijetí rozhodnutí o narovnání v rámci hybridního postupu vedlo k porušení presumpce neviny, jelikož toto rozhodnutí předjímalo jejich odpovědnost a nenapravitelně poškodilo jejich právo být vyslechnuty.
- 218 Jak bylo připomenuto v bodě 90 tohoto rozsudku, za účelem zkoumání, zda byla Komise v rámci hybridního postupu dodržena zásada presumpce neviny, musí unijní soud vždy analyzovat rozhodnutí ukončující řízení o narovnání a jeho odůvodnění jako celek a ve světle zvláštních okolností, za nichž bylo přijato.
- 219 V souladu s judikaturou připomenutou v bodech 79 a 80 tohoto rozsudku je třeba ověřit, zda Komise v rozhodnutí o narovnání byla při formulaci jeho znění dostatečně obezřetná, aby se vyhnula předčasnému rozhodnutí o účasti společností HSBC na kartelové dohodě, a dále zda byly odkazy na tyto společnosti v rozhodnutí o narovnání nezbytné.
- 220 Zprvé, pokud jde o formulační obezřetnost, ke které byla Komise povinna, rozhodnutí o narovnání obsahovalo, jak ostatně uvedla Komise v bodě 529 odůvodnění sporného rozhodnutí, různé explicitní výhrady, aby se vyhnula prokázání jakékoli odpovědnosti stran, které narovnání neuzavřely, zejména společností HSBC.

- 221 V bodě 3 odůvodnění rozhodnutí o narovnání Komise upřesnila, že toto rozhodnutí bylo založeno na skutečnostech, které v této fázi řízení uznaly pouze strany narovnání, a že uvedené rozhodnutí neprokazuje odpovědnost stran, které narovnání neuzavřely, za jakoukoliv účast na porušení unijního práva hospodářské soutěže v dotčené věci. Takové upřesnění bylo zopakováno v bodě 40 odůvodnění téhož rozhodnutí.
- 222 Stejně tak v poznámce pod čarou 4 rozhodnutí o narovnání Komise uvedla, že jednání uvedená v tomto rozhodnutí, která se týkala stran, které neuzavřely narovnání, byla uvedena výlučně za účelem prokázání odpovědnosti stran, které narovnání uzavřely, za porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP.
- 223 S ohledem na tyto skutečnosti je třeba mít za to, že Komise byla při formulaci znění rozhodnutí dostatečně obezřetná, když zdůraznila skutečnost, že nemá rozhodovat o účasti společností HSBC na údajné kartelové dohodě.
- 224 Komise se tak vyhnula jakémukoli úmyslnému, či dokonce konečnému předjímání odpovědnosti těchto společností. Stejně tak se v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 80 tohoto rozsudku vyhnula jakémukoliv, tedy byť jen potenciálnímu předjímání této odpovědnosti (obdobně viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, bod 76).
- 225 Zadruhé, pokud jde o otázku, zda byly odkazy na společnosti HSBC v rozhodnutí o narovnání nezbytné, je třeba připomenout, že v rámci hybridního postupu vedoucího k přijetí po sobě jdoucích rozhodnutí musí Komise pod dohledem unijního soudu zabránit tomu, aby sdělila více informací o zapojení třetí osoby, než je nutné pro kvalifikaci odpovědnosti osob, jimž je toto rozhodnutí určeno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. března 2021, *Pometon v. Komise*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, bod 77 a citovaná judikatura).
- 226 V tomto ohledu z bodů 3, 36, 37 a 40 odůvodnění sporného rozhodnutí, jakož i z poznámky pod čarou č. 4 rozhodnutí o narovnání vyplývá, že popis událostí obsažený v tomto rozhodnutí omezil zmínku o stranách, které neuzavřely narovnání, na to, co bylo nezbytně nutné pro potřeby správného pochopení skutkových okolností projednávaného případu.
- 227 Stejně tak při právním posouzení nebyl učiněn žádný individuální odkaz na strany, které neuzavřely narovnání, ať už jednotlivě či společně. Kromě toho s ohledem na formulační obezřetnost Komise neobsahuje rozhodnutí o narovnání ve vztahu k těmto stranám žádný závěr.
- 228 Jak Komise zdůraznila v bodě 533 odůvodnění sporného rozhodnutí, v tomto kontextu ojedinělé odkazy na účast jiných subjektů než stran narovnání učiněné v rozhodnutí o narovnání neumožňují dospět k jakémukoliv závěru ohledně stran, které neuzavřely narovnání.
- 229 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že tyto odkazy byly striktně nezbytné k pochopení a prokázání skutečností, takže byly slučitelné s presumpcí nevin.
- 230 Takové zjištění není zpochybněno argumenty společností HSBC vycházejícími ze skutečnosti, že v poznámce pod čarou č. 4 rozhodnutí o narovnání Komise definovala pojem „strany“ jako „všechny podniky účastníci se řízení“, a zejména v bodě 36 odůvodnění tohoto rozhodnutí je odkazováno na dvoustranné kontakty mezi Barclays a těmito společnostmi v popisu dotčených jednání.

- 231 Odkazů na strany, které neusilovaly o narovnání, včetně společností HSBC, není totiž mnoho a na rozdíl od toho, co tyto společnosti naznačují, se v oddíle 5 rozhodnutí o narovnání nadepsaném „Právní posouzení“ neobjevují. Navíc, jak vyplývá z úvah uvedených zejména v bodě 226 tohoto rozsudku, tyto odkazy mají pouze popisný charakter a neobsahují žádné výslovné či implicitní posouzení právního postavení těchto společností. V rámci hybridního postupu, který vedl k postupnému přijetí dvou rozhodnutí, se uvedené odkazy jeví jako objektivně nezbytné k prokázání odpovědnosti stran narovnání.
- 232 Je tudíž třeba odmítnout argumenty společností HSBC vycházející ze skutečnosti, že rozhodnutí o narovnání obsahuje skutečnosti, které vedly k porušení presumpce nevin.
- 233 Je třeba rovněž odmítnout argumenty vycházející ze skutečnosti, že toto rozhodnutí porušilo právo těchto společností na obhajobu v rozsahu, v němž je nesporné, že jim Komise zaslala oznámení námitek, měly přístup ke spisu a byly schopny předložit svá stanoviska před přijetím sporného rozhodnutí.
- *K porušení práva na řádnou správu*
- 234 Zaprvé společnosti HSBC tvrdí, že veřejná prohlášení tehdejšího komisaře pro hospodářskou soutěž učiněná v letech 2012 a 2014 vedla k porušení práva na řádnou správu ze strany Komise.
- 235 V tomto ohledu je třeba připomenout, že orgány, instituce a jiné subjekty Unie jsou povinny dodržovat základní práva zaručená unijním právem, mezi něž patří právo na řádnou správu zakotvené v článku 41 Listiny. První odstavce tohoto článku zejména uvádí, že každý má právo na to, aby orgány, instituce a jiné subjekty Unie jeho záležitosti řešily nestranně.
- 236 Požadavek nestrannosti má zajistit rovné zacházení, které je základem Unie. Tento požadavek má za cíl zabránit zejména situacím případného konfliktu zájmů u úředníků a zaměstnanců, kteří jednají na účet orgánů, institucí a jiných subjektů Unie. S ohledem na zásadní význam zajištění nezávislosti a integrity jak z hlediska vnitřního fungování, tak z hlediska vnějšího obrazu orgánů, institucí a jiných subjektů Unie, se požadavek nestrannosti vztahuje na všechny okolnosti, které musí úředník nebo jiný zaměstnanec, který musí rozhodnout v daném případě, rozumně chápat tak, že jsou v očích třetích stran takové povahy, že by mohly ovlivnit jeho nezávislost v dané záležitosti (rozsudek ze dne 27. března 2019, August Wolff a Remedia v. Komise, C-680/16 P, EU:C:2019:257, bod 26, jakož i citovaná judikatura).
- 237 Jak bylo připomenuto v bodě 77 tohoto rozsudku, těmto orgánům, institucím a jiným subjektům přísluší naplňovat požadavek nestrannosti, a to obě jeho složky, a sice subjektivní nestrannost, tzn. že žádný člen dotyčného orgánu, který je pověřen věcí, nesmí být podjatý nebo osobně zaujatý, a objektivní nestrannost, tzn. že tento orgán musí skýtat dostatečné záruky k vyloučení veškerých legitimních pochybností o případné zaujatosti.
- 238 V rozsahu, v němž společnosti HSBC zpochybňují veřejná prohlášení tehdejšího komisaře pro hospodářskou soutěž, je třeba mít za to, že jejich výtky se týká hlavně první složky zásady nestrannosti.
- 239 V tomto ohledu je třeba rozlišovat mezi prohlášeními učiněnými v průběhu roku 2012, ke kterým došlo před přijetím rozhodnutí o narovnání, a prohlášeními učiněnými v průběhu roku 2014, k nimž došlo po jeho přijetí.

- 240 Pokud jde na jedné straně o prohlášení učiněná v průběhu roku 2012, je třeba konstatovat, že tato prohlášení jsou obecná, takže je nelze považovat za vyjadřování podjatosti či předjímání viny tehdejšími komisaři pro hospodářskou soutěž ve vztahu ke společností HSBC.
- 241 Pokud jde na druhé straně o prohlášení učiněná v průběhu roku 2014, společností HSBC tvrdí, že tehdejší komisař pro hospodářskou soutěž učinil veřejně prohlášení, ze kterých vyplývalo, že již dospěl k závěru před ukončením vyšetřování.
- 242 Některá z těchto prohlášení jasně svědčí o jazyce, který neodpovídá obezřetnosti, která by byla očekávána od člena Komise odpovědného za hospodářskou soutěž v rámci probíhající věci. Tato prohlášení však nemohou vzbudit pochybnost o nestrannosti, se kterou Komise vedla vyšetřování dotčeného protiprávního jednání. Uvedená prohlášení tedy sama o sobě nenarušují legalitu sporného rozhodnutí přijatého kolegiem členů Komise.
- 243 Z těchto prohlášení totiž vyplývá, že tehdejší komisař pro hospodářskou soutěž pouze informoval veřejnost o probíhajícím vyšetřování, přičemž uvedl, že tato věc pokračuje i po přijetí rozhodnutí o narovnání. V této souvislosti uvedená prohlášení nezveřejnila informace, které by nebyly uvedeny v tomto rozhodnutí. Skutečnost, že tato prohlášení uvádějí, že Komise připravila oznámení námitek týkající se stran, které neuzavřely narovnání, neumožňuje dospět k závěru s ohledem na prozatímní povahu tohoto dokumentu, že Komise dospěla k závěru ohledně jejich odpovědnosti před ukončením vyšetřování. Není ani takové povahy, aby naznačovalo, že je tento komisař vůči společností HSBC podjatý nebo předjímá jejich vinu.
- 244 Konečně je třeba odmítnout argument společností HSBC, podle kterého Evropský veřejný ochránce práv konstatoval, že došlo k nesprávnému úřednímu postupu ze strany tehdejšího komisaře pro hospodářskou soutěž z důvodu veřejných prohlášení uvedených v bodě 234 tohoto rozsudku.
- 245 Je totiž třeba připomenout, že závěry Veřejného ochránce práv, kterými konstatoval existenci „aktu chybné správy“, nezavazují unijní soud a mohou představovat pouhou indicii porušení zásady řádné správy dotčeným orgánem. Řízení před veřejným ochráncem práv, který nemá pravomoc přijímat závazná rozhodnutí, je totiž mimosoudním prostředkem, který pro občany Unie představuje alternativu k žalobě k unijnímu soudu a který splňuje specifická kritéria a nemá nutně tentýž cíl, jako soudní žaloba (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. října 2007, Komninou a další v. Komise, C-167/06 P, nezveřejněný, EU:C:2007:633, bod 44).
- 246 S ohledem na důvody uvedené v bodech 240 až 243 tohoto rozsudku nemohou závěry Veřejného ochránce práv týkající se veřejných prohlášení uvedených v bodě 234 tohoto rozsudku samy o sobě ani společně s ostatními důkazy ve spise prokázat existenci porušení práva na řádnou správu.
- 247 S ohledem na výše uvedené je třeba odmítnout argumenty společností HSBC vycházející z porušení práva na řádnou správu, a v důsledku toho i pátý žalobní důvod.

Závěr k žalobě před Tribunálem

- 248 Žaloba společností HSBC v rozsahu, v němž směřuje ke zrušení článku 1 sporného rozhodnutí a podpůrně čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí, se zamítá.

K nákladům řízení

- 249 Článek 184 odst. 2 jednacího řádu stanoví, že je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení.
- 250 Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 tohoto jednacího řádu, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Článek 138 odst. 3 uvedeného řádu upřesňuje, že pokud měli účastníci řízení ve věci částečně úspěch i neúspěch, ponese každý z nich vlastní náklady řízení.
- 251 V projednávaném případě společnosti HSBC požadovaly, aby byla Komisi uložena náhrada nákladů řízení v prvním stupni a řízení o kasačním opravném prostředku a Komise neměla ve věci úspěch v rámci řízení o kasačním opravném prostředku a zčásti ani v řízení v prvním stupni. Společnosti HSBC neměly zčásti ve věci úspěch v řízení v prvním stupni.
- 252 Za těchto podmínek je důvodné uložit Komisi náhradu nákladů řízení o kasačním opravném prostředku. Pokud jde o náklady řízení související s žalobou podanou k Tribunálu, každá z účastnic řízení ponese vlastní náklady řízení.
- 253 Kromě toho na základě ustanovení čl. 140 odst. 3 ve spojení s čl. 184 odst. 1 téhož jednacího řádu může Soudní dvůr rozhodnout, že vedlejší účastnice ponese vlastní náklady řízení.
- 254 Společnosti Crédit agricole a společnosti JP Morgan Chase jakožto vedlejší účastnice řízení o kasačním opravném prostředku ponесou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 24. září 2019, HSBC Holdings a další v. Komise (T-105/17, EU:T:2019:675), se zrušuje v rozsahu, v němž zamítá v bodě 2 svého výroku žalobu podanou ve věci T-105/17 společnostmi HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC France, nyní HSBC Continental Europe, znějící na zrušení článku 1 rozhodnutí Komise C(2016) 8530 final ze dne 7. prosince 2016 týkajícím se řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (AT.39914 – Úrokové deriváty v eurech) a podpůrně čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí.**
- 2) **Žaloba podaná společnostmi HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC France, nyní HSBC Continental Europe, ve věci T-105/17 znějící na zrušení článku 1 rozhodnutí C(2016) 8530 final a podpůrně čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí se zamítá.**
- 3) **Evropská komise ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené společnostmi HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC Continental Europe, dříve HSBC France, v řízení o kasačním opravném prostředku, jakož i vlastní náklady vynaložené v řízení v prvním stupni.**
- 4) **Společnosti HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC Continental Europe, dříve HSBC France, ponесou vlastní náklady vynaložené v řízení v prvním stupni.**
- 5) **Společnosti Crédit agricole SA a Crédit agricole Corporate and Investment Bank ponесou vlastní náklady řízení o kasačním opravném prostředku.**

6) Společnosti JP Morgan Chase & Co. a JP Morgan Chase Bank, National Association, ponesou vlastní náklady řízení o kasačním opravném prostředku.

Podpisy